

De wanorde en omwenteling op den Vlaemschen zangberg

Prudens van Duyse

bron

Prudens van Duyse, *De wanorde en omwenteling op den Vlaemschen zangberg*. P.F. de
Goesin-Verhaeghe, Gent 1830

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/duys002wano01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Voorberigt en Opdragt.

No quiero Yrme con la corriente del uso, ni suplicarte casi con las lagrimas en los ojos, como otros hazen, Letor mio, que perdones ò dissimules las faltas que en este mi hijo vieres.

CERVANTES, *voorrede van D. Quichot*.

Un auteur à genoux dans un humble préface,
Au lecteur, qu'il ennuie, a beau demander grâce,
Il ne gagnera rien sur ce juge irrité,
Qui lui fait son procès de pleine autorité.

BOILEAU, S. IX.

Geliefde Lezers! wilt dít stukje tweemaal lezen,
Vóór gij de Zangen raakt, die ik (als't past,) bij dezen,
Heel needrig, schuchter, met gebogen kruin en knie,
U, Regters van mijn dood - of levensvonniss, biê.

Een Voorberigtloos werk zou wezen

Als 't hof, van 't dáár meest noodig hoofd,

Van knappen *maître de cérémonie* beroofd.

Wilt aan dit stukje dus uwe aandacht tweemaal geven!

Dan wordt uw', aan mijn bede inschikkelijk, geduld

Zelfs boven JOB's geduld verheven,

Wen gij 't aan Dichters melden zult,

Die ook hunne, anders zwakke, ondichterlijke, werken,

(Ten spijt der mode,) als ik, o meesterlijke vond!

Met Opdragt, Voorberigt *et caetera* versterken.

Eens traden 't schaap, 't konijn, de hond

Een groenend veld in, dat hun oog verlokken streelde;

Waarop de lust om dáár te toeven straks ontstond.

Maar denkt eens, of hun plan niet hemelsbreed verscheelde?

IV

Het speelziek huisdier wilde er dartlen in het rond;
't Onschuldig schaapje ging er 't beste voedzel zoeken;
En 't wroetende konijn zoude enkel schâ begaan.

Den zin van 't Fabeltje, schoon Ge al de diepe hoeken
Den breinkas niet doorspoort, kunt Gij zeer ligt verstaan.

O trof, gelukkiger dan duizend groote boeken,
Mijn boekjen onder U slechts lieve schaapjes aan;
O Gij, die 't kocht, wie 't dus met regt wordt opgedragen.
Vaart wel! 'k ben nu, God dank! van Voorberigt ontslagen,
En Opdragt. Iô! 'k sloeg twee vliegen in één lap.
Vaart wel! De hemel voere uw heil ten hoogsten trap!

Mijn heil is steeds u te behagen^(a).

Dan zal een Rhetorijk (dit denkbeeld streelt zoo wat,)
Mij na mijn dood misschien in dicht en ondicht roemen.
Poëtisch: o, tot glans der fiere Denderstad,
Ontvangt mijn roemrijk graf, met traan op traan bespat,
Een' cijns van lauwerloof en eeuwigfrissche bloemen
Welligt van FEBUS eigen hand.

'k Heb, lieve Schaapjes! de eer met eerbied mij te noemen,

En uw geboren slaaf^(b), en van zuid-Nederland
De onwaardigste - 'Poëet?' - Neen! verzenfabrikkant.

- (a) O vreemd noodlot van alle Schrijvers en Schrijvertjes! dag en nacht zweeten en zwoegen zij, om den goedertierigen Lezers te behagen? En gelukken zij daarin, bedankt hen dan het geeerde Publiek? Geenzins: zij-zelfen bedanken het geeerde Publiek. Dat heet te regt de *verkeerde wereld!*

- (b) *Dès que l'impression fait éclore un poëte,
Il est esclave-né de quiconque l'achète.*

BOILEAU, S. IX.

Eerste zang.

Wien dese woerden niet en ghenoeghen
Die mach hem tanderen saken voeghen.
Eñ laten dit liet onghesonghen,
Daer en is nyemant toe ghedwonghen
Te lesen dinghen die hi laect,
Eñ seker wee ic hebbe ghemaect
Dats opt verbeteren al ghedaen
Der gheenre die hem bet verstaen.
CLAES WILLEMSZ, *Minnenloop*.

Eerste zang.

I.

HOE lang, o Rijmlaarsgild! zult ge ons geduld misbruiken?
 Kan, durft geen Vlaming dan uw waan de slagwiek fnuiken?
 Ach! Holland is alreeds in kunstgewrochten rijk:
 't Bezat een VONDEL, en 't bezit een BILDERDIJK.
 Der Vaadren taal herbloeit in Vlaandren's steên en dorpen,
 En 't Dichtkunstkneuzend juk hebt gij nog niet verworpen!
 Gij rijmelt voort, en durft de taal, den smaak vertreên,
 En droomt van eer, en juicht u toe: o eeuw! o zeên!

Men steune, als 't Christnen past, de Grieken; of, verbolgen,
 Blijf men Jezuiten, als het Turken past, vervolgen⁽¹⁾;
 Mij lust geen staatkunde, al ontvouw men ze in gedicht;
 Toch lokt me een rijmstof uit, waar niet min stouts in ligt.
 O waar' het mij vergund de kunst, die stervelingen
 Tot zielbeheerschers, ja, tot Goden maakt, te zingen!
 Maar mij is deze stof te hoog, o Poëzij!
 Genoeg, dat ik u wreek, trots blinde bastaardij.
 'k Laat stede- en dorpeling, met snaatrig eksterklappen,
 In Vlaandren ongestoord op schouwburgplanken stappen,
 En er zich rekken, als bij heesch gekraai een haan:
 'k Tref bij uwe armoê reeds de rijkste rijmstof aan.

Deze ongewijde hand mogt nooit de citer voeren,
 De heilge citer, waar zoo menigen van roeren.

Ik wierp haar anders weg uit verontwaardiging.
 Gewis, dat, tot hun straf, haar straks een zweep verving.
 Nooit hoorde ik Febus lier op Pindus tinnen klinken;
 In zijn gevaarlijk nat zoude ik welligt verdrinken;
 En, ach! daar ik nog nooit in minnedichten stierf,
 Geen maagd, geen zangeres, wier gunsten ik verwierf.
 Doch waan ik geenszins in der Dichtren rei te pralen,
 Wat nood! 't belet mij niet, op Dichtren stout te smalen.
 Op Dichtren? neen! op hen, die, in hun zoeten waan,
 Naar dezen naam, als 't kind naar peperbollen, staan.
 Want nog ontbreekt het hier aan geene rijmelzotten,
 Waar wij de aspersies meer dan lauwers uit zien botten.
 Ten troost is 't gispen vrij; het is nog meer geschied,
 Al staat het oorlof in het *Corpus Juris* niet.
 En wie, wie wordt er door geen hekellust bekropen?
 Wie voelt, bij 't gadeslaan, zijn gal niet overloopen?
 't Wordt door elk wijze en dwaze een groot geluk geacht,
 Dat op het schrijven nog geen tolgeld is gebracht.

Welaan! met jonglingsmoed mijn taak dan aangevangen!

II.

Zoo streelen ons in 't einde ook vaderlandsche zangen;
 Zoo bloeit, op Vlaandren's vrijgevochten erf, de loot,
 Die vruchten ons belooft, en enkle bloesems bood.
 De tijd is heen, waarin men minne- en huwlijksdichten
 Aan vlaamsche vrijsters in latijn of grieksch zag rigten;
 Al gaf het kunstig werk haar zulk een sterken vaak,
 Als vrouwtjes *du bel air* de gouden moederspraak.
 Men zag de marteleeuw der Gildebroërs verdwijnen.
 't Is uit met *liedekens*, *blasoenen*, *refereijnen*⁽²⁾.
 Geen *klinkdicht* weegt een lang en fraai gedicht meer op;
 Men gaf aan 't *kreeftvers* en 't *acrostichum* den schop.
 Het *leverrijm* is met het *kokarul* begraven⁽³⁾,
 En 't letterzifterdom doen zij niet langer slaven.

De slagboom, die het Zuid van 't Noorden scheidde, viel;
En Belgis gouden taal roert weêr der Belgen ziel.

Met eedle gunsten ziet ge, ô Vlaandren! u bedeele.
De Schilderkunst hernam haar scheppende penseelen.
Door vorstenglans omstraald, klimt zij in steiler vaart;
En hare Zuster zou, altijd geboeid aan de aard,
Altijd ont kroond, geprangd in onverbreekbare banden,
Hier kruipen, wijl ze prijkt aan Amstels fiere stranden?
Hier, waar een HOSSCHIUS, door 't roomsche tooverlied⁽⁴⁾
Euroop verrukte, zou zij zwijgen? Neen, hier niet!

Neen, magt DE MEYER niet bij d'Agrippijner halen,
Mogt POIRTERS of DE SWAEN op CATS niet zegepralen⁽⁵⁾,
En deed de Muze, die in Holland's armen vloog,
Toen ze, aan der Vrijheid hand, 't verdrukte Zuid onttoog,
Bij grootscher poëzij meer zuivre kunsttaal hooren,
Toch kon de vlaamsche zang, zoetvloeiend, ons bekoren.

Der enge bron gelijk, die, daar zij zachtjes welt,
Haar lagen bloemenboord nooit stout te buiten zwelt,
Wier koele stroomen wel de dorstigen verfrisschen,
Maar die verkwikbre kracht voor andre wandlaars missen.

III.

't Is tijd, wat dwazen nog de boei des vreemdlings knel,
Dat u de toekomst voor 't verleden schaadloos stel.
't Is tijd! waakt op! u voegt geen wildzang, Belgis Zonen!
Geen eendgekwaak, geen uilgekras wint dichterkroonen.
Op! zoekt gij 't lied, dat door geene eeuw vergeten wordt?
Het ongekunsteld lied ten boezem uitgestort!
Ruimt plaats voor rein sieraad, o mijtholoogsche krullen!
Gij, die, tot walgens toe, de verzen plagt te vullen,
Verdwijnt! des Dichters hart ontgloeit naar 't beeld der zon,
't Putt' vuurstof uit zich-zelf aan onuitputbre bron;
't Moet warmte en vuur als zij, zachtkoestrend, uit doen vlieten,
En door zich te oefnen in zich-zelf zijn loon genieten.

Wat zegt het, dat u 't koor der botgeleerden laakt,
 Wen 't dichterlijke vuur in uwen boezem blaakt?
 Al durft hun schor geblaf uw' zilvertoon onteeren,
 't Zal d'ingeschapen drift bij elken hoon vermeeren.
 Wat zegt het, dat u 't koor der botgeleerden prijst,
 Als niet in u 't gevoel van eigen waarde rijst?
 Men wage op MARO'S graf den lauwertak te plonderen,
 Hij siere uw kruin, 't publiek zal ras u nederdonderen.
 Dan mag u 't voorhoofd bloot - van schaamte blozend staan.

IV.

Daar trekt me een burger bij de mouw, met dit vermaan⁽⁶⁾:
 'Zijn 't allen geene koks, die lange messen dragen,
 Laat gij die Rijmers daar; u zullen zij niet plagen.
 Verstoor geen Metromaan, alreeds van afgunst vaal.
 Elk meent zijn uil een valk, zijn koekoek nachtegaal.
 't Is nog al, zoo het plagt: verlichting moge schitteren,
 Men kan ons nog niet ligt verbeeten, wel verbitteren.'
 Dit helpt hier niet: ik voed een onweêrstaanbren gril,
 Wijl ik den Rijmelaars hun les berijmen wil.
 Maar neen! geen gril, geen waan, geene afgunst, die wij wekken,
 Om tegen 't Rijmlaarsgild met moed ten strijd te trekken.
 De Kunsten zijn de roem, de wellust van een Land;
 En 'k zie den wansmaak, die de Dichtkunst hier verbant!

'k Laat Rijmlaessen daar: 'k mag hier er schaars ontdekken.
 Gelijk men meent, zou de inkt de rozenhandjes vlekken.
 Ook schrikt een meisje, zegt een zoetert: 'liefste kind!
 'k Zal proza spreken, zoo gij verzen niet bemint.'
 Hij zou mij, denkt ze, met dit proza wel betooveren;
 Want wat hij verzen noemt kon reeds mijn hart veroveren.

En wordt er antwoord op een suikerbrief verwacht,
 't Fransch *ongerijmde* boek wordt dan te berd gebragt⁽⁷⁾.
 Uit hare boekzaal (mag heur kamer daarmee pralen,)
 Gaat zij verstand, verguld op boord en snede, halen,

Als had ze aan 't hof verkeerd van grooten LODEWIJK⁽⁸⁾;
 En geeft van kunde in 't na te schrijven de eêlste blijc.
 In 't kaartspel is zij mede, als *Munito*, bedreven⁽⁹⁾:
 Zoo dat studenten zelfs voor haar in 't kaartspel beven!

Maar de armoê van dien kant wordt rijk door u vergoed,
 O RIMAX, aan het rijm verspilt gij zweet en bloed.
 'Ik houd elk rijm voor dicht' rijmt gij 't kan niet *manqueren*⁽¹⁰⁾.
 'k Heet onrijm onlicht, hoe zich BELLAMI'S verweren.'
 Waarvoor ge mijn gerijm wilt houden, raakt mij niet.
 'k Voer 't wapen tegen u, waarmeê gij nederschiet.
 Mij, zwakken legerknecht, weegt zwaar dit schriklijk wapen,
 Maar 't is vrij erger werk in 't koffijhuis te gapen⁽¹¹⁾.

V.

Men waande, in vroeger eeuw, dat door der Dichtren mond
 Een godheid aan het volk gewijde orakels zond;
 En als een godheid zag elk Dichter toen zich achten.
 Verlichter is onze eeuw: daarvan zal zij zich wachten.

O RIMAX! in wiens dicht noch zout, noch peper steekt,
 'k Stel u bij d'os; wee u, zoo 't hooi dit jaar ontbreekt;
 Zijt ge in uw schik niet, 'k zal u bij den ezel stellen.
 Wat mort ge? Een MARO mag den paardenstal ontsnellen⁽¹²⁾.
 Neen, 'k lagche niet met u; gij wekt mijn medelij.
 Een nul in 't cijfer is uw dorre poëzij.
 Vlucht naar uw zin de tijd met veel te loome schreden?
 Staat gij naar titels? 'IJdelheid der ijdelheden!'
 Riep de allerwijste Man, drie duizend jaar geleên,
 Ik, heden zelfs min wijs, 'k roep uit: o zottigheên!
 Ligt denkt ge: ik moog bijwjl de keurige ooren plagen,
 'k Word ridder eens, als LOOTS en TOLLENS zijn, geslagen.
 En daar elk *gazettier* voor mij zich nederkromt,
 Elk mededinger, die van ver mij ziet, verstomt,
 Zal men mij zeker van het *Instituut* benoemen.
 Wie slechts mijn titlen las, zal mijn vernuft dan roemen.

Denk zulks, ik denk het ook; doch schoon gij 't al bezat,
Meent gij misschien, dat gij een beter keuken had?

't Ligt zoo: doet zij geen geld in uwe schatkist stuiven,
Uw kunst is geene kunst: elk zal ter zij' haar schuiven.
't Was hier nooit, dat RACINE een schitterend kunstgewrocht,
Met Frankrijks Aristark, den Koning lezen mogt;
En dat als, in Parijs, ten spijt der kunstbarbaren,
De rijksten in vernuft de rijkste heeren waren⁽¹³⁾;
't Is hier niet, dat men ooit, al loog men fijn of grof,
Zijn noenmaal heeft betaald met fraaiberijmden lof;
Of dat men sprak van 't werk, een grooten opgedragen:
't Baarde aan den Schrijver wel geen roem, doch goede dagen.'
't Is hier niet, dat de zang van grootschen OSSIAAN,
In 's landaards brein geprent, voor de eeuwen zou bestaan;
Of dat het tooverlied van TASSO langs de baren
Zou roerend klinken, bij 't akkoord der citersnaren.

Geen' Schrijver loonen, schoon hij DELAVIGNE waar⁽¹⁴⁾,
Hier veertienduizend francs in veertienduizend jaar.
Hier is de grootste kunst: wel werken met de kiezen,
En bij de kaart nooit iets - dan zijnen tijd! - verliezen;
Dan mag men 's middernachts gaan slapen, 't aanzigt bol,
Het breinvat bijster leêg, maar buik en koffer vol!

VI.

Alleen het *Hekelschrift* kan veler aandacht trekken.
Maar zoo 't hen kwetzen wil, 't zal hunne woede wekken.
Die meest verslinderd is op bitse spotternij,
Is altijd meest vergramd, raakt iemand hem nabij.
't *Gelegenheidsgedicht* komt ieder 't felste plagen.
Want, naar mijn rekening, kan 't slechts aan drie behagen:
Aan d'armen rijmer, hem, dien hij bezongen heeft,
En d'armen buur, die daar zijn laatsten duit aan geeft.
't Is waar, dat voor dit slag van vers geen *Raadsels* zwichten,
Het zij ze in 't dagblad staan, het zij in Heldendichten;

En dat ge op elke markt een markt van *Liedjes* ziet,
Waarop de BÉRANGER van 't dorp zijn kunstwerk biedt.

Zoo bood hij, die Achil vereeuwigde in zijn zangen,
De hand, der lier gewijd, om 't karig brood te ontvangen!
Ons Vlaandren lijkt *hierin* ten minste aan Griekenland,
Schoon kunst wat min hier bloei dan eens aan Hella's strand.

'k Rep van de Jeugd niet, die, schoon zij geen leerzucht bande,
Alleen de spraak bemint, het erfdeel onzer schande;
Barbaarsch in één taal slechts: de taal van 't Voorgeslacht!
En fransch, tot in de ziel, in boeken, spraak en dragt.
Le bon Dieu kan zij best, helaas! Godlastrend zingen⁽¹⁵⁾:
Geen roerend volkslied klimt in haar verwijfde kringen;
O Jeugd, zoo *neêrlandsch bloed* u nog *in de aders vloeit*⁽¹⁶⁾,
Van vreemde smetten vrij, rijs! - 't vreemde zij verfoeid,
Waar 't aan het Neêrlandsch schaadt, en d'aard der eedle Belgen
Verzaken doet: ken, ken uw waarde, als BATO'S telgen!
Klap, zing geen vreemden na, bij Vrijheids zegepraal!
Ja, vaderlandsch gevoel eischt vaderlandsche taal!

'k Rep niet van menig, die, met schampren lach, verbasterd
Beneden wilden zelfs, de Poëzij belastert⁽¹⁷⁾, -
Voor 't godlijkscheppend brein, (dat ziel en zinnen schokt,
Dat hemelwellust schenkt,) gevoelloos en verstokt.

Ik rep van hen niet, die de taal der Vaadren doemen,
Op de onkunde in die taal (o schandlijke eer!) zich roemen,
En zelfs beweren, dat, wie Neêrlandsch schrijft of spreekt
Zijn valschen smaak verraad, - gemeen is opgekweekt.

Verachtren van 's Lands taal, verfranschte basterd-Belgen,
Voelt 's Hemels wraak! zijn vuur moet geenszins u verdelgen:

Dat gij haar, als gij dwaalt in vergelegen oord,
Nooit uit den mond eens Belgs, bij kus en handdruk, hoort!

Slechts in de fransche krant gaat men geleerdheid zoeken,
Dáár, waar de liters staan voor uitgekipte boeken -
Voor 't Dichtrenlavend vocht lambiek of uitzet loopt,
En men de dommigheid bij pint en pot verkoopt.
Spreek op, wat vindt men dáár voor Pindus maagdenkoren?
Geef antwoord zelf! ik bloos! Voor hem is kunst verloren,
Die slechts bij kan en kaart uitspanning zoekt en vindt.
Verfoeilijk landsgebruik, dat deugden zelfs verslindt!

VII.

Neen, vriend! de kunst doet nooit den vlaamschen schoorsteen rooken.
Solanum's eedle vrucht (min dichtelijk gesproken,
De aardappel) voedt hier meest der Dichtren hollen buik⁽¹⁸⁾.
Al 't hoeftbronnat verschaft geen halve farokruik.
De beste spraakleer geeft slechts lettergrepen te eten.

Vaart echter manlijk voort, gelukkige Poëten!
Wordt arm, opdat door u 's Lands kunstschat zich verrijk!
Werkt, slaapt, opdat uw naam in Almanakken prijkt!
Of voelt gij u door zucht tot hoogren roem gedreven,
Sterft! - één dag zal uw roem in 't Gendsche Dagblad leven.

Opdat niet ieder, door zulk blij verschiet bekoord!
Zich aan het rijmen stel, zeg ik (*men zeg het voort!*):
Van lauwers eet gij niet: ziet ge immers langs de straten,
Een man van elk geschuwd, van God en mensch verlaten,
Die zonder schoenen schier, en met versleten kleed,
Dat zwart moet zijn geweest, blootshoofds, daar henen treedt,
In zijn verbijsterd oog is 't duidelijk te lezen;
Hij is een Dichter, of - hij wil een Dichter wezen⁽¹⁹⁾.

Het groeiend aantal van die laatste soort is groot:
't Schiet op in éenen nacht, als giftig duivelsbrood.

VIII.

In Holland oefent men de kunst bij 't handeldrijven.
Dáár ziet men 't minlijk vers dóór 't haatlijk cijfer schrijven⁽²⁰⁾.
Dáár vindt men vaak een Vrouw, wie roem geen schaamte wekt;
Aan welke een schoone geest een schoonheid meer verstrekt;
Die uit *het graf* van FEITH een reiner vreugd kan smaken⁽²¹⁾,
Dan andren, die zich op een danspartij vermaken;
Die zelfs, wen de andre 't haar in Vader VONDEL windt,
Een vers aan heur toilet, of in heur bed verzint;
Die, als ze bij den haard de pan heeft weggehangen,
Door geen Romans - door CATS - het kladboek doet vervangen.
Dáár snoeren liefde en kunst somtijds een edel paar,
En met hun letterkroost verrijkt ons jaar op jaar⁽²²⁾.
De blinde MOENS zweeft zelfs door heel de schepping henen,
En doet een dankbre traan lot God onze oogen weenen⁽²³⁾.
Hier treft men Dichtren meest in lediggangers aan.

O zorgloos Snijder! die naar lettereer wilt staan,
'k Zie u in 't naaijen en in 't rijm den draad verliezen.
Wat gramme God deed u zoo slaafsch een ambacht kiezen?
Noch kleed, noch dicht heeft maat; gij snijdt en rekt en kapt;
Gestopt is uw gedicht, uw kleeren zijn gelapt.
Maak kleeren slechts, is uw beroep het kleeermaken!
Die pen en naald bederft, zal in het gasthuis raken.
U prangt de nooddruft, daar gij op geen klanten past;
Van heldenverzen hebt ge een pakhuis opgetast;
Bij wijze drukkers (want die vindt men hier bij hoopen!)
Zal daarmêe, na uw dood, uw kroost vol vreugde loopen;
En, in zijn laatste hoop bedrogen, snelt het voort
Regt naar een winkelier - die aan geen rijm zich stoort.

En konde uw Zangster zelfs uw' kleinzoon 't kostje winnen,
 Gij toch, gij wont het duur; wend de afgedwaalde zinnen.
 Of waant ge, dat gij, met een dansersprong, flink, flank!
 Zoo ligt op Pindus springt, als op uw snijdersbank?

Eindnoten:

- (1) Den aanvang van dezen Zang is in 1826 geschreven, toen er zulk een geestdrift voor de zaak der onderdrukte Helenen in Nederland heerschte, dat men er zelfs het onmogelijke aanwendde om hun bijstand te verleenen; b.v. het uitgeven van Dichtstukken ten hunnen profijte. Gelukkig zullen die arme Grieken zijn, als zij-zelfen, per slot van rekening, geen geld zullen moeten opleggen.
- (2) Bekend is bij de Minnaars der Rhetorische werken, hetgene getiteld: *De schadtkiste der Philosophen ende Poëten, waer inne te vinden syn veel schoone lee(r)lycke* BLASOENEN, REFEREYNEN en LIEDEKENS, *gebracht ende gesonden op de Peoen-Camere binnen Mechelen, op hen lieder feeste, den 3 Mey 1620*^(a).
 De verschillende prijzen door dit Rhetorisch voorgesteld, beliepen tot 265 pond. Al de Liedekens van dit boek zijn, volgens de mode destijds reeds in zwang, met Goden en Godinnen opgevuld. Een der met Goden minst opgesmukte, en derhalve der onbekroonde, en beste, Liedjes komt aldaar, bl. 13, voor.
- (3) *Un sonnet sans défaut vaut seul un long poëme*^(b).
 Zeide de koele, doch oordeelkundige, wetgever van den franschen Zangberg. Sinds lang heeft men echter de vrijheid genomen, om van BOILEAU's gevoelens te durven verschillen. Er bestaan nog eenige kreeftverzen van SPIEGHEL, Nederlands *Ennius*. ROEMER VISSCHER toonde zynen vriend den wansmaak dier walgachtige liefhebberij door dit puntgedicht:

Steur, bokken, wijting, en zulke visch
 Koomen altemet wel op onzen disch;
 Dan met uw present zal ik mij niet beslabben,
 Recht uit gekalt, ik en mag geen krabben^(c).

Bij de latijnsche rijmers, gingen zulke gekkerijen, even als de leonijsche verzen, in de eeuwen der barbaarsheid voor meesterstukken door. SCALIGER gewaagd van het kreeftvers:

Signa te signa temere me tangis et angis.
Roma tibi subito motibus ibit amor.

COLON, schrijver eener latijnsche prosodia zegt, dat die fraaijheden den boozen geest toegeschreven werden^(d).

- (a) Mechelen, 1621. in-folio.
- (a) Te vinden in de deel II, bl. 231. - Over dit onderwerp kan men mede raadplegen: , Brux. , Gand. , , Ghendt, 1555. Groningen, 1809. Misschien het geestigste oorspronkelijk hekelschrift,

- (4) VAN OSSCHE, VAN HOSSCHE of DE HOSSCHE was zijn regte naam^(f), even als die van ERASMUS, GERARDS of GERRITS was^(g).
- (5) L. DE MEYER, Jezuit, als HOSSCHIIUS, te Leuven in 1730 overleden, en als vlaamsch Dichter door de navolging van zijn leerdicht: *de irâ* bekend; waarvan de verdienstlijke Hoogleeraar SCHRANT ons onlangs eene nieuwe uitgave heeft geschonken. De heer SERRURE, van Antwerpen, bezit drie boekdeelen, in-folio, in H.S. van MEYER'S vlaamsche Dichtwerken. POIRTERS heeft, boven het *Masker van de werelt*, verscheidene, met onrijm doormengelde dichtwerken geschreven. DE SWAEN, die Prince der redenrijke gilde tot Duijkerke was, vervaardigde: *Zedelycke rymwerken en christelyke gedachten*. Duynkerke, 1722. In 1694 bezong hij: *Het leven en de dood van onzen Saligmaker*. Gedrukt te Brugge, 1765. (2 deelen in-8.) Wij moeten hier met één woord van JACOBUS ZEVECOTIUS gewagen. Geboren tot Gend in 1596, werd hij tot Hoogleeraer te Harderwijk in 1626 bevorderd: zijne nederduitsche Dichtwerken verschenen in Holland. De gendsche juffers hielden waarschijnlijk destyds meer van hunne moedertaal, dan thans; vermits hij eene gendsche schoone, onder den naam van THAUMANTIS, bezong. De heer WILLEMS noemt ZEVECOTIUS den Prins der Belgische Dichters^(a).
- (6) - *Cinthus aurem*
Vellit et admonuit.
 VIRG. Ecl. VI.
 'Mij trok Apollo bij het oor, met dit vermaan.'

Dat hij zulks in onze eeuw aan menigen Dichter met meer recht dan aan VIRGILIUS zou mogen doen, behoeft geene aanmerking. - Dit is toch ook uit de Mythologie gesproken!

- (7) *Le secrétaire des amans*, 13e éd. de Bruxelles. Een fransch geheimschrijver aan menige vlaamsche steedsche minnares onontbeerlijk. Het is volledig bewezen, dat het fransch-alleen tot eens *déclaration d'amour* geschikt is^(b).
- (8) Het hier en elders voorkomende spotteeken zag ik gaarne ingevoerd: echter zou men moeten zorg dragen, om hetzelfde met het uitroepingsteeken niet te verwarren. Een *waarde vriend*; of een *weledel; hooggeboren; zeer of hooggeleerd heer*; zou welligt des schrijvers bedekte denkwijze verraden.
- (9) MUNITO is de door gansch Europa bekende hond, een goed kaartspeler. Menig braaf man, die, even als ik, een werk *cum notis perpetuis* heeft uitgegeven, zal nimmer tot de vermaardheid van dit schrande dier geraken^(a).
 dat immer in onze taal verschenen is, waarin den werktuigelijken Versenmakeren al schertzende de waarheid gezegd wordt. , , deel III, bl. 220. Dichtk. bl. 31.
- (b) A.P., ch. II, v. 94. Zie verder , Paris, 1822. p. 319. - Men vervaardigde zelfs latijnsche Dichtwerken, waarvan al de woorden met dezelfde letter begonnen. Zie over dezelve: . De Rederijkers hielden mede veel van , (f. 130 v.) geeft er ons een op. , in zijne , heeft hetzelfde der vergetelheid ontrukkt. Men kan de verdere in onbruik geraakte poëtische vormen in het werkje daarover opzettelijk door den geschreven leeren kennen. Men zie ook over dezelve geestig hekelschrift, die bewijst, dat de leverrijmen zeer geschikt waren tot opbouw der poëzij. Zij bestonden hierin: men zeide een inval, en rijmde daarop of , met betrekking van den voorhanden zijnden visch; bij voorbeeld, Of en hier werd een ruim veld geopend: gewaagt van het ; dat of (te regt) noemt. Eén voorbeeld zij meer als genoeg:
- (f) , 1819. p. 154. Dit werk, dat echter nog onvolledig is, getuigt, wat aantal latijnsche Dichters ons Land heeft voortgebracht.'s deel II, bl. 189.
- (a) In zijde doorwrochte Antw.
- (b) Men wil, , eene doen. Men wil een recht van welsprekendheid vertoonen.... verstaat ge; men heeft er op naauwlijks zijn er een dozijn woorden gebezigd, zoo haakt de tong nu hier, dan daar: de tanden raken onder elkander; het verhemelte twist met de keel; en zendt men niet spoedig een dozijn woorden achterna, om alles weder in behoorlijke orde te brengen, zoo men, om de spraak voor eeuwig te verliezen. [in het tooneelstuk van ,]
- (a) Les Moines du dernier siècle.... excelloient à former les animaux; ils étendoient même leurs instructions sur les matières les plus délicates. Une des plus belles éducations qu'ils aient jamais faite en ce genre, est, sans contredit, celle du chien du monastère de Corbie. L'histoire nous apprend qu'il étoit d'une dévotion exemplaire, qu'il entendoit la messe très-dévotement,

- (10) Men leze RABENER'S *bewijs der onontbeerlijkheid* van het rijm, door NOMSZ nagevolgd^(b) en HOFFHAM'S aardig mengelmoes^(c). JAN VOS was mede van RIMAX gevoelen:

Het duitsche dicht behoort aan 't endt gerijmt te wezen:
De vuurpijl die best slaat wordt alderbest geprezen.
Wie visch wil eeten, heeft het ook op saus gemunt.
Een rijmloos dicht is als een lemmer zonder punt.

Wij zullen hier iets over dezen man aantekenen, die gedurende een eeuw lang als een wonderpoeët werd aangemerkt, die alles aan de natuur en niets aan de kunst te danken had. Hij werd geboren tot Amsterdam, omtrent 1620, en was een glazenmaeker. In 1641 trad hij met zijn brommend Treurspel *Aran en Titus*^(d) voor den dag. VAN BAERLE, de verdienstelijke VAN BAERLE dichte, of liever verdichte, bij deszelfs verschijning:

- Een ongeletterd gast.
Wijst nu de wereld aan wat dat een treurspel is.

Zijn tweede treur- of liever moordspel was nog wanschapener. VONDEL, die hem het meest in het licht stond, gaf hij menigvuldige stof tot klagen. Hij stierf in vrij wat onbekrompener omstandigheden dan deze zijn' tegenvoeter. Welligt had hij een' zoo groot aanleg tot Dichten dan VONDEL, maar deze, N.B.! liet zich te regt wijzen, en VOS was eigenzinnig, trotsch, verwaand.

Bij dezen *glazenmaker* voege men JACOB WIGBOUT, overleden op Wieringen in 1824, een' *oud schipper*, die in 1823 eenige hartelijke Mengeldichten in het licht gaf; en den min verdienstelijken ADRIAAN DE KRAMER, die waarschijnlijk beter zijn ijzer, dan zijne verzen, aan zijn aambeeld smeedde^(a). Wie kent POOR niet (in Holland ten minste)? - Het dichtstuk: *De lof der Nederlandsche Nijverheid* van KRAAN, *turfschipper* te Breda, werd onlangs door de Koninklijke Letterkundige Maatschappij van Brugge bekroond.

- (11) De *literatuur* stelt men hier ver boven de *litteratuur*.

*Tandis que le français va dans un cercle aimable
Respirer la gaité, s'exercer au bon ton,
Près d'un sexe enchanteur, dont la douce leçon,
Revèle à l'écolier l'heureux secret de plaire,
On nous voit adoptant une mode contraire,
Fréquenter ces réduits, où loin de la beauté
S'établit la licence et la rusticité.*

PARIDAENS, Epître à JOUY sur les estaminets.

Deze aanhaling verzoene mij met de Vlaamsche Schoonen, die zich, wegens onkunde, door mij ten onregte misschien, mogten beledigd achten; in veronderstelling dat er ééne, of eenige onder haar, mijn werkje immer mogten lezen.

Wij willen hier zelfs den Schrijveren een wenk geven: eene schets der roemwaardige vlaamsche vrouwen ware zeer belangrijk^(b). Gend heeft zelfs eene latijnsche Dichteres voortgebracht^(c).

- (12) In het leven van VIRGILIUS, DONATUS toegeschreven, wordt deze Dichter als een groot liefhebber van paarden opgegeven. - Dat hij *Pegaas* op zijn stal had, weten Mythomanus en ik.
(13) De verdienste van de grootste fransche schrijvers werden echter door *Lodewijk XIV* niet bestendig op hunnen prijs gesteld. Men vindt in eene Kronijk der XVII^{de} eeuw, eene lijst der jaarwedden,

et prenoit les attitudes convenables à l'évangile et à l'élévation. Zie de aantekening van , in het werk: Amst., 1770. T.I., p. 164; en het aldaar beroepen werk van Pater .

- (b) bl. 186. Theorie der Ned. poëzij, bl. 19.'s verhandeling over dit stuk vindt men in zijne Leijden, 1823. bl. 13. Zie , Over deze dichtverschijnsels; die wij gerust aan de fransche Dichters, , glazenmaker te Marseillie; , schrijnwerker te Nivers; en , schoenmaker te Brussel, mogen tegenstellen; allen , schoenmaekers boven hunnen leest.
(b) Zoo belangrijk als een werk dat of zou ten onderwerp hebben. Men raadplege de wijdloopige aantekeningen op het Dichtstuk: , door . Zijn, bij prospectus onlangs voorgesteld, Dichtstuk in X zangen: , is niet uitgekomen. Wij verliezen hier zeer waarschijnlijk belangrijke aantekeningen bij. Het beste Dichtwerk over dit ontwerp is het fransche van . Zullen wij, Vlamingen, nimmer een' tegenhanger der in taal en stijl bezitten?

die hij, in 1663, aan Letterkundigen, of zoogenaamden, vergunde. Deze lijst is aanmerkelijk door den lof die daar in den wedhebben wordt toegezwaaard:

<i>P. Corneille</i> , den grootsten treurspeldichter der wereld.	<i>Liv.</i> 2000
<i>Regnier-Desmarets</i> , met de schoonste inbeelding begaafd.	1000
<i>De Bure</i> , geschiedschrijver, wiens latijn sierlijk en zuiver is.	1000
<i>G. Menage</i> , uitmuntenden berisper der tooneelstukken.	1000
<i>T. Corneille</i> , goed fransch treurspeldichter.	1000
<i>Moliere</i> , uitmuntenden tooneeldichter.	1000
<i>Benserade</i> , fransch dichter, wiens trant zeer aangenaam is.	1500
<i>Le Cointre</i> , van het Oratorie, kundigen geschiedschrijver.	1500
<i>Gallé</i> , fransch redenaar.	1200
<i>Varlier</i> , zeer kundig in het arabisch.	600
<i>Perrier</i> , latijnsch dichter.	800
<i>Racine</i> , fransch treurspeldichter.	800
<i>Chapelain</i> , den Vorst aller fransche dichters, met een uitmuntend kunstgevoel begaafd ^(a) .	5000
<i>J. Cassaigne</i> , dichter, redenaar en godsgeleerde.	2500
<i>Mezerai</i> , geschiedschrijver ^(b) .	4000
<i>Perrault</i> , uitmuntenden schrijver in rijm en onrijm.	1500

Het luidt vreemd, dat de *Vorst aller fransche Dichters* ons zonder de hekelverzen van BOILEAU onbekend zou zijn. Te regt zegt deze tot hunnen troost:

*Loin de les décrier je les ai fait paroître.
Et souvent sans ces vers qui les ont fait connoître,
Leur talent dans l'oubli demeurerait caché;
Et qui sauroit sans moi, que Cotin a prêché?*

- (14) Zijn de dagbladeren in alles geloofbaar, dan zou C. DE LA VIGNE, voor het handschrift van zijn blijspel: *l'Ecole des vieillards*, van den boekhandelaar Ladvoat 14,000 francs, en 13,000 voor zijn treurspel: *Marino-Faliero*, bekomen hebben; *Le chant du Sacre* zou er LA MARTINE 10,000 waard geweest zijn. Men heeft mij verzekerd, dat FEITH voor elk blad van zijn onbeduidend werkje *Fannij* een dukaat, mede uit drukkershanden, heeft ontvangen: nu dit kan er door in die provintien van ons Land, waar men onder de verdienstelijke letterkundigen en drukkers FOKKE, VAN BRAAM, MEYER, UYLENBROECK, LOOSJES en IMMERZEEL aantreft. Maar in Vlaanderen!..... te regt mag men daar met VOLLENHOVE uitroepen:

Al zong hier Orfeus zelf, zijn voorzang gaf geen voordeel.

Men veronderstelt, dat de Dichters ondertijds in Holland zelfs door Vorsten zouden aangewakkerd geweest zijn. Immers schrijft VAN WYN^(c): ‘Men mag opmaken, dat, al bezitten wij zoo weinige stukken uit de XIVe eeuw, de snaaren niet geheel ontspannen waaren, uit het gebruik onzer Vorsten uit het huis van Henegouwe en Beieren; die, in navolging van zekerlijk vroegere gewoonte, aan nederduitsche Poëten somtijds een jaarloon toelagden. Deeze lieden koomen voor, onder den uitdrukkelijken naam van *Dichters*. Zo vinde ik bepaaldelijk, dat Graaf WILLEM IV van Holland en Henegouwe, bij zijnen openen brieven, ten jaare 1338, den Bailieuw van Kennemerland en Friesland, (d.i. *West-Friesland*) gelastte, om tot wederzeggen toe, aan WILLEM van Delft, den Dichter, een paar gevoederde klederen, en vijf pond hollandsch in gelde uit te reiken en te betaalen.’

Milder is welligt nooit een dichter beloond geworden dan SANNAZARIUS. Voor zijn puntdicht op de stad *Venetie*^(a) schonk hem de raad dier stad 600 zechinen, makende ruim drie duizend gulden hollandsch geld.

VONDEL droeg zijne *Altaargeheimenissen* den Aartsbisschop van *Mechelen* op; die hem deze beleefdheid met een beleefden brief van dankzegging, en het geschenk van eene schilderij, zijnde een oud altaarstuk, beantwoorde: maar dit stuk was eene slechte kopij, die VONDEL weldra uit zijne oogen verbande^(b).

Hij kwam er echter niet altijd zoo gelukkig van af: hij werd, wegens de uitgave van zijn *Palamedes*, geregelijk in eene geldboete van 300 gl. verwezen. JEREMIAS DE DECKER wil dit waarschijnlijk herinneren, daar hij zegt:

Als zij (*de Poëten*) bont en stout
Hun vonden zonder geest, hun veerzen zonder zout
Den grooten meesteren aenvaerden op te dragen,
Zoo hoopen zij wat meer dan eerwind op te jagen;
Hoe wel ze met die jaght thans niet zoo wel an vaên
Als eertijds een VIRGIL^(c), als eer een Oppiaan.
Dien voor alck vaers zijns dichts een kroon werd toegesmeten.
Waerom die vaerzen noch de gulden vaerzen heeten:
Ja, 't beurt wel dat men hun den buidel vrij wat licht,
En voor opvullen leegt, wanneer hun schamper dicht
Al t'onvoorichtig steekt, in plaetse van te streelen^(a).

(15) Een bij onze verfranschte jeugd vrijalgemeen bekend godloos lied van BÉRANGER^(b).

(16) Aanvang van een bij diezelfde jeugd vrijalgemeen onbekend volkslied van den zanger der *Overwintering op Nova-Zembla*:

Wien neêrlandsch bloed in de aders vloeit
Van vreemde smetten vrij,
Wiens hart voor Land en Koning gloeit,
Verheff' den zang als wij.

Van onze gewoonlijke liedjeszangers ware er welligt partij te trekken, tot bevordering van den volksgeest. Het is waarlijk geene gemakkelijke zaak, als men ten doel heeft op eene doelmatige wijze nut te stichten, den regten volkstoestand te treffen. Wij bezitten nog geene *théorie* op de volkspoëzij, die echter uit de liedjes van *Wester, Wolff, Deken* en eenige anderen niet moeilijk te ontwerpen zou zijn^(c).

(17) PARNY, (aan wiens talent wij, even als aan hetgene van BÉRANGER, volle regt laten wedervaren, schoon wij het helsch misbruik, dat zij er van maakten, verfoeijen) bragt eenigen tijd met de

(c) 332. Zie mede zijn , 12 82. Vertalingen van dit puntdicht vindt men in A. , bl. 65; - J. , deel II, bl. 279, en L. , , bl 435., beroepen , deel VI, bl. 74; men zie aldaar bl 85 hoe over zijne andere werken beloond werd.

(b) De heer in een' der brieven aan den heer over het geschilpunt, of het fransch vroeger de volksspraak van België was, (zie de , dezes jaars, Mengel. N VIII, IX en XI.) verhaalt dat hij, een' jongeling zeer godvruchtig in schijn met een' in de hand heeft zien misse hooren. Waarschijnlijk las de Antwerpsche Tartuffe van den losbandigen Liedjeszanger.

(c) Zie W. beroepen deel VI, bl. 465, waar men een hartelijk volkslied van aantreft. - Over de liedjes van verschillenden aard bij de Grieken leze men: , Abhandlungen von den liedern der alten Griechen. Bern, 1771. V Theil.

wilden van het groote eiland *Madagascar* over, en heeft ons eenige hunner liederen doen kennen. Zij zijn zwarten, gaan schier naakt, en kennen onze kunsten niet. Echter bezitten zij eene natuurlijke poëzij, die, wordt zij naar geene goudregels beoefend, daarom niet zonder verdiensten is. Het lied: *Vaina* munt onder dezelve uit^(d).

- (18) Niemand zal de uit zuid-Amerika oorspronkelijke, en ons te laat bekend geworden, weldadige plant den bijnaam van *edel* onwaardig achten^(a), STRICK VAN LINTSCHOTEN heeft te regt *de aardappels* een' heiligen Lierzang toegezongen^(b), die men echter, even als de pruiken, den tabak, den snuif, de drukkunst, de verbetering van het *calendarium*, de fransche akademie, de fransche en hollandsche taal, enz. gebanbliksemd heeft.

- (19) *..... La grace à Dieu, Phoebus et son troupeau,
Nous n'eusmes sur le dos jamais un bon manteau.
Aussi lorsque l'on voit un homme par la rue,
Dont le rabat est sale, et la chausse rompue,
Ses gregues aux genoux, au coude son pourpoint,
Qui soit de pauvre mine, et qui soit mal en point,
Sans demander son nom, on le peut reconnoître;
Car si ce n'est un Poete, au moins il le veut estre.*

Deze verzen zijn van MATHURIN REGNIER (2e *satyre*), dien BOILEAU, in zijn *Art. Poét.*, Ch. II, v. 173^(c), en in zijne Ve *Réflexion* sur LONGIN, benevens DE LA HARPE, wegens hekeldichterlijk talent te regt hoogschatten: *heureux! si.....*

- (20) 't Heugt mij, zingt TOLLENS^(d):

Dat een traan mijn oog ontviel,
Die aan 't hart ontsprong,
Als de pligt mijn volle ziel
Tot de koopzorg dwong;

Dat ik, trots den strengen vloek,
Die mijn lot mij scheen,
Verzen schreef in 't haatlijk boek
Door de cijfers heen.

- (21) Wil men een aardig bewijs, hoe dikwijls beunhazen zich tot regters over eene hun gansch vreemde letterkunde stellen? zie er hier dan één, onder duizend:
In 1824 las ik in de PANDORE, een vermaard *Journal scientifique et littéraire* van *Parijs*, iets zoo omtrent: '*Il est rare, qu'en Hollande un ouvrage parvienne à sa seconde édition. On cite pourtant une exception honorable à cette règle. C'est la réimpression d'un ouvrage de FEITH, le Comte. (Het Graaf.) - Risum teneatis?*'
TISSOT is regtvaardiger: '*La littérature hollandaise, peu répandue chez nous, zegt hij, est riche et féconde; elle possède des ouvrages où brillent les beautés d'un ordre supérieur.*'^(a)
Zoo bragt VOLTAIRE eenen WILLEM VAN HAREN, wegens den schoonen lierzang: *Léonidas*, zijne hulde toe; een werk, dat hem dermate behaagde, dat hij den Dichter bij een' DEMOSTHENES, een' PINDARUS, een' TYRTEUS vergeleek^(b).

Mutemus clipeos, Danaûmque insignia nobis Aptemus.
AENEIDOS, L. II, v. 389.

- (d) zegt van hetzelfde; 'mille et une nuits.'
(a) 'Er is genoegzaam geen woord gemeenzamer in gebruik bij Dichters dan terwijl het dikwijls niet meer dan voor een stophoud te houden zij,' zegt Zie hem verder in zijne autocritiek, (waar van sommige plaatzen betoonen, dat hij tot de, in het eindeloos beschavende, school van behoorde,) te vinden in de (1774.) Deel II, bl. 31. Amst., 1808, bl. 104. Alwaar mede de aantekeningen over Solanum's vrucht te raadplegen zijn.
(c) De twee verzen: werden door den vermaarden godgeleerde aan, ter vervanging van mingeschikte, aan de hand gegeven; zoo de ons mededeelt.
(d) N.B. Vierde Druk. Rott., 1822. D.I, bl. 107.

(22) Onze overgrootmoeders namen wel eens in de krijgsdaden hunner moedige echtgenooten deel. Mevrouw BILDERDIJK bezingt dezelve, en verbindt zich aan de werkzaamheden van Nederlands grootsten Dichter. Andere eeuwen, andere zeden. Men weet dat VAN WINTER, in 1768, met de verdienstelijke VAN MERKEN huwde, en insgelijks de poëzij gezamenlijk met haar uitoefende.

(23) Mejufvr. MOENS, geboren te *Cuba*, in Vriesland, den 16^{en} November 1762, is van haar derde jaar blind. Onder meer andere werken, die zij ons schonk, verdient eene beschrijving der jaargetijden opmerking. Met regt mag men haar de spreuk toepassen: *Zij doet ons zien, wat zij-zelve nimmer kon zien.*

De Gendsche *Maatschappij van Nederlandsche Taal- en Letterkunde*, heeft in 1825, haar Dichtstuk: *De koophandel, beschouwd als een voornaam middel van volksbeschaving*, bekroond, en haar tot Lid van verdiensten gekozen.

Bij deze Dichteres voegen wij eene andere, wegens haren stand niet min opmerkelijk: wij bedoelen FRANCIJTJE DE BOER, eene *edele* dienstmaagd, te Sneek in Vriesland; de brave stadgenote en trouwe gezellin der, in 1826 overledene, schrijfster van den oorspronklijken roman WILHELMINA NOORDKERK, de met roem bekende FENNA MASTENBROEK.

- (a) Zie L.G. , 1820. Pag. 44. Met dankbaarheid schrijf ik den naam van den Leuvenchen Hoogleraar ter neder. Z. Weledl heeft mede eene even als en anderen, opgeleverd Van de twee werken die over dit onderwerp heeft uitgegeven, dient vooral zijn in aanmerking te komen.

Tweede zang.

Scribimus indocti doctique poëmata passim.

HOR., *Ep.* 1. *L. II.*, v. 117.

Tweede zang.

I.

IN 't zuidlijk Neêrland wordt geen enkel mensch geboren,
 En sterft geen schepsel, of de rijmlust springt te voren.
 Zij martelt ieder, die ter kraamfeest zich verheugt;
 R.I.P. baarde een letterkind, met meerder haast en vreugd
 Dan onze kraamvrouw: 't strekt om kindren af te schrikken,
 En lijkt den jongen beer, dien nog de moêr moet likken.

't Is nu een andre zaak: er stierf een Schoolregent.
 Rip, die als 't rijm niet gaat, hem naar den D..... zendt,
 Maalt, in gemeenen stijl, 's mans ongemeene gaven,
 Helaas! op éénen dag sinds lang met hem begraven.
 Hij voert meer Goden zelfs ten sombren lijksleep heen,
 Dan men er knapen, en betaalde liên, zag treên.
 Van diepen rouw verwoed, kan niets hem meer versagen.
 Ja, zelfs den dood wil hij ten tweestrijd, snorkend, dagen.
 Toch is hij niet zoo teêr; gewis sprak hem de Dood:
 'Kies! hem op aard te rug te zien, wien gij vergoodt,
 Wien gij uw vader noemt, of 't kunstwerk te verliezen?'
 Hij zou, in dankbre vreugd, het laatste straks verkiezen.
 Gun *nu* den Schoolregent wat rust! Sta, RIP, sta af;
 Zing liefst een *Requiem* op uwer Zangster graf.
 'k Beloof u, dat ik-zelf een grafschrift zaam zal knoeijen,
 En bij elk *ziltedrop* een inkt-drop neêr doen vloeijen⁽¹⁾.

Dan zegge elk wandelaar, die Martlaressen acht:
 'Bloeit, distels, om dit graf; o aarde, dek ze zacht!'

Maar mag een huisgezin wel een Patroonfeest vieren,
 Dat moet een rijm, schoon geen VAN ALPHEN 't maakte, sieren.
 Hoe roerend is het voor een teedren vader niet,
 Wanneer hij, bij den disch, zijn jongste zoontje ziet,
 Die, schoon hij in de school zijn lesje pas kan spellen,
 Alreeds, zoo moeder waant, een dichtje zaam kan stellen.
 De knaap volbrengt dus trouw zijn kinderlijken pligt,
 En voor een warmen kus schenkt hij een koud gedicht.

II.

Geen trouwfeest zonder dicht vooral! 't waar' regt te wraken.
 Hoe! zou men zonder dit aan geene fooi geraken⁽²⁾?
 Verbiedt, op doodstraf, eene ontzagelijke wet
 Van immer zonder schoon, en langberijmd, *placet*,
 Ter eere van de bruid, wat diep in 't glas te kijken?
 Maar 'k laat het vragen daar; 't is zalf aan muren strijken.
 Wie hoort mij hier? 't is rep en roer: een ambachtsman
 Zag, dat hij 't kostje voor een vrouwtje winnen kan.
 'Het jaarschrift is al klaar; dat RIP een dicht vervaardig:
 Den Bijbel kent hij 't best: die keus is hij volwaardig!'
 Roept ieder buurman. Bij 't vereerende bevel
 Bereidt zich *Rip*, opdat hij aan het werk zich stel;
 En geestdrift wil hij van een geestrijk vocht erlangen.
 Hij heeft voor 't vlaamsche dicht een fransche kroon ontvangen.
 Merk aan, dat *Rip*, die aan estamineégeld raakt
 Door zijne vruchtbre pen, uitzondring hierin maakt.
 Hij kan, ik weet niet hoe, als wijste zot der zotten,
 De burens voor goed geld met slechte waar bedotten.
 De pen in de eene hand, en de andere in het haar,
 Werkt hij één uur: - er zijn drie honderd regels klaar!
Dael, Muysen dry mael dry, wil hier een lied beginnen,
Terwyl ons vrienden zig van hun gelas bedienen.

*Als Adam niet en wist, wie hy zou spreëken aen,
 Deed de algoede God een lustig dier ontstaen.
 Hy heeft het, t'wyl hy sliep, uyt Adams rib gestoólen.
 Dit dier hiet vrouw: een boer, of mensch, mocht licht hier doólen.
 Fluks lost hy d'hemelsluys; 't wiert juyst oprecht van doen.
 De wraeke dient gepleigt op deugeniet en cappoen!
 Als Noé's wyf kroop uyt de ark met haer gezinne,
 En wist zy waerlyk niet van wat vlas gaeren spinne.
 Dus zaagt hij voort en voort tot op den jongsten dag,
 Waar hij zijn drafje sluit met d'uitroep: wee en ach!
 Den echt raakt hij pas aan; maar wat men heeft bedreven,
 Of ooit bedrijven zal, staat netjes dáár beschreven.
 Wat reine, stoute taal; hoe zuiver rolt de maat;
 Men ziet, dat zich die bol op Bijbeldicht verstaat.
 't Zijn verzen, als Minerve, uit godlijk brein gesproten.
 Zij schijnen mij met een *Machine à feu* gegoten!*

III.

Maar rijmt in Holland ook de droeve rijmelaar
 Bij feest- en trouwdisch, bij de wieg en bij de baar,
 De Godsdienst doet voor ons een nieuwe rijmbron wellen,
 Waarnaar men 't rijmziek koor, in vollen draf, ziet snellen.
 't Roept bij eene eerste Misse, *in formâ*, PALLAS aan;
 En blijft verbijsterd, dom, gelijk haar vogel, staan.
 't Smeekt bijstand van den God der kunsten en der dagen.
 Zoo hij bestond, hij kwam 't met zijne zweep verjagen.
 't Bezingt op d'eigen trant, met stompgetreden geest,
 De Godgewijde Maagd op haar geloftefeest;
 Afgrijslijk wanbegrip! 't schreeuwt wraak tot aan de starren,
 Van met der Christnen God de Goden te verwarren!

't Gelegenhedsgedicht, daar munt men hier in uit⁽³⁾;
 Ook heeft het eindloos nut; bezingt het de eedle Bruid,
 Heur dankbaar kroost zal zijn geslachtboom daarin vinden,
 Wen vlammen of de tijd den burgerstaat verslinden.

Maar denk niet, dat alleen 't *Gelegenheidsgedicht*
 Den Christen hier tot kruis kan dienen; 't viel te ligt;
 Men weet in ieder vak ons hoofd als dol te razen,
 En ieder vak kweekt trage of snelle letterhazen.

IV.

PURISTUS likt, en schaaft, en vijlt één vers per uur⁽⁴⁾,
 Al waar' 't dukaten waard, het staat den rijmsmid duur.
 Zijn Zangster echter stapt stijf voort, als bij 't *marcheren*,
 Een loome boerenknaap, pas in soldatenkleeren.
 Als hij één regel schreef, vier woorden heeft gemist,
 Heeft hij ten minste er vijf, al preutlend, uitgewischt.
 Heeft hij te zeggen: 't is mooi weêr; ginds drijven vlagen;
 Hij zal Latijn, of Griek, of Gal een voorschrift vragen;
 Hij loopt daarmee, als een barbier met nieuws, belâân,
 En lapt zijn werk een slip van Rome's purper aan.
 Maar RIMAX is meer knap: stout weet hij honderd rijmen,
 Al staande op éénen voet, met kunst aaneen te lijmen.
 't Is met een heerlijk rijm, 'roept hij,' het meest te doen.
 'En is mijn rijmwerk slechts berijmd met goed *fatsoen*,
 'Gewis, dat ik dan elk in 't kunstperk nederbliksem.
 'De rijmslag is mijn zaak: geen MARO stelt zoo fiks hem⁽⁵⁾.
Service accéléré, door weêr, noch wind gestuit,
 Al wat hij weet, of waant te weten, spuwt hij uit.
 Wat hij des morgens las, zal hij des avonds schrijven,
 En hij holt voort, en voort, en voort in 't slaaploos wrijven⁽⁶⁾.
 't Is waar: hier stoot de maat, dáár raakt de rede zoek;
 Maar 't rijm klinkt helder op, en zijne borst is kloek.
 Geen liedjeszanger is tot rijmgeknoei meer vaardig;
 't Zijn klippelverzen, regt als hij den kluppel waardig⁽⁷⁾.

De Gal, die zich, en 't volk, somtijds vermaken wil,
 Schrijft *Vaudeville* of *Liedje*, en laat het daarbij stil.
 't Zijn heldenverzen, die dit altdrijmend wezen
 Ons offert, die hij-zelf, al geeuwend, ons komt lezen.

V.

Hoe! vormt een *Heldenvers* alleen den letterheld,
 Die 't blinkend eereperk, met kogelvaart, doorsnelt?
 Ja, volgens *uw* begrip; wee, die u tegenspreken;
 Want u zou een *cartel* in heldenverzen wreken.
 Elk stuk, een lijnbaan lang, is daarom niet min slecht;
 En 't spreekwoord: *kort en goed*, wordt nooit daarvan gezegd.
 Op dichtervrijheên roemt ge, als op de zijne een schilder⁽⁸⁾.
 In dichtervrijheên was een ZWANENBURG niet wilder.
 'k Sta u de vrijheid toe, dat gij me soms verdriet,
 Dan eeuwig, RIMAX, neen! die vrijheid geef ik niet.
 Schoon één verdienstlijk vers mijn ongeduld ontwapen,
 Ik mag in heel uw stuk geen goeden regel rapen.
 Eer vond ik bloempjes op de schors der eiken staan,
 En kroegen op den onafmeetbren oceaan;
 En liever zoude ik ook al zijne droppels tellen,
 Dan uwe neven, ooms en verdre medgezellen.

Uw neef was 't, die ons iets op NERO'S GRUWLEN bood⁽⁹⁾.
 En, letterkunstijran, verveelt hij tot den dood.
Hoe! Nero, zegt hij, durft zijn vrome gâ doen sterven,
De heilige echtband met zijn ijzren vuist doorkerven?
Maar hoe had zulk een vrouw aan zijne woede ontsnapt,
Daar hij zelfs op Poppé met forsche zolen trapt?
Een woest, een blind gevoel doet heel zijn ziel ontbranden,
De hel laait uit zijn borst, en kokende ingewanden.
Hij spoort den schuilhoek op, waarin, tot Rome's ramp,
De sprank ontkiemde van zijn sombre levenslamp.

Roem, RIMAX! uw geslacht; 't Zal met uwe eer vergrooten;
 't Kweekt, aan BOMBASTO'S huis gehuwd, de schoonste loten,
 En kleedt zijn vlaamschen stijl in 't oostersche gewaad,
 En waant, dat dit zoo schoon als vóór drie eeuwen staat.
 Het wil van Goden slechts, van vorsten, helden lieren⁽¹⁰⁾,
 En, trots een kruipend spoor, door hooger kringen zwieren.

VI.

't Ontneêrlandscht vlaamsch *Tooneel*, nog KOTZEBUE ten prooi,
 Nog door 't vertalersgild gedoscht in franschen tooi,
 Aan Dichters even arm, als rijk aan oefenaren,
 Schuilt in een duisternis, door *gaz* niet op te klaren.
 De fransche schouwburg heft 't ontzaggelijke hoofd,
 De vaderlandsche treurt, van glans - en geld - beroofd.
 Voorheen mogt de Aristark toch CAMMAERTEN berispen⁽¹¹⁾.
 Is 't bet of erger nu? de stof ontbreekt tot gispen.

VII.

Maar tot vergoeding schonk ons P.... een *Heldendicht*!
 Wanneer ik slapen wil, ben ik hem hoogstverplicht.
 Hij zingt een vlaamschen held, 't bezingen overwaardig,
 (Den braven LYDERIK, tot Moeders hulp strijdvaardig,
 Wiens onschuldwrekend zwaard eenn' dwingland sloeg ter aard,)
 En zoo 'n mishandling na zijn dood gewis onwaard⁽¹²⁾.
 Onsterflijk Voorgeslacht, voor welks altaar wij knielen,
 Wanneer zal eens uw roem den vlaamschen Bard bezielen,
 Die u in heldendicht, met HELMERS ziel, bezingt,
 Terwijl de erkentnistraan ons vonklend oog ontspringt?
 Intusschen gaat een P.... met IJPREN's lauwrén strijken,
 En ziet - in hoop - zijn beeld bij 't beeld van MARO prijken.
 Dat zelfs geen HELMERS aan WISELIUS bevall⁽¹³⁾,
 'k Wed, dat hij nooit het werk van P.... bedillen zal.
 Want zoo een schrijver, tot BOMBASTO'S schrik geschapen,
 Het lezen wil, hij zal, als Holofernes, slapen.

VIII.

Nu, dit verpoost de zorg; schaars kan er kwaad bij zijn,
 BACCHANT kan meerder doen: als in zijn gram Jupijn,
 Doet hij geleerden zaam en ongeleerden beven,
 Wanneer hij voor de vuist zijn zang heeft aangeheven.

Zijn dondrend heldenvers jaagt ieder uit het bed,
 En heeft de ontwekkingskracht der schettrende trompet.
 't Is alles Bombast, zoo versleten, dat daar tegen
 De goede smaak sinds lang verjaring heeft verkregen.
Hij klooft met de elpen lier den oceaan vaneen⁽¹⁴⁾,
De dondrende Etna stroomt, bruist door zijn aanzijn heen;
Hij schiet, op Condors wiek, door 't warlend niet; zijn brommen
Doet panter, sfinx, hijeen, en rotsen zelfs verstommen.
 Ik doop het: valsch vernuft; hij doopt het: poëzij.
 De *Apocalypsis* zelfs zou klaarder zijn voor mij.

Kan dan de valsche smaak zoo ingekankerd wezen!
 Verdwaalde, spreek! hebt gij dan TOLLENS nooit gelezen?
 Gij, die 't verleidend pad van ZWANENBURG beslaat,
 Wien niet de lezer, - die u-zelfen niet verstaat,
 Kunst is het stout te zijn, en toch niet overdreven;
 Niet vergezocht, toch nieuw; niet duister, toch verheven.
 Wien deert het niet, als hij, die ligt iets worden kon,
 Ons toonen toebrult, waar hij lauwrn mede won;
 Die, liet hij zich door 't dom gepeupel niet vervoeren,
 Met minder arbeid, meer zou streelen en ontroeren.

Hoor toe, op welk een toon, wen hij naar 't eerloof dingt,
 Hij, buldrend, DE IJSLIJKHEID DES BURGERKRIJGS bezingt⁽¹⁵⁾:
Afzigtig onderwerp! Den burgerkrijg bezingen.
Reeds voel ik de angst door ziel, en spier, en longen dringen.
Ik hoor een schor gehuil, dat door de klooven brult;
Een baldrend monster rijst, de aard wordt met schrik gekuld.
't Is de Oproer, om wiens kop de geele kronkelslangen,
Met schuifelend gebies, al zwadderspuwend, hangen.
Een paarsche zwaveltoorts vlamt op zijn somber spoor;
Het beukt de rots tot gruis, en boort den bodem door.
Natuur deinst huivrend af; haar kreet, vol buldrend woede,
Loeit dus de volken toe: - Genoeg ik ben 't al moede.

IX.

Maar elk klimt niet tot in den derden hemelboog.
 Neen; menig wroet op aarde, en in ons kortziend oog,
 En blinkt in *Lierzang* uit, waar de opgedolven pieren
 Hun rol in spelen, als een TALMA; eedle dieren;
 Aan hengelaars, doch meest aan Dichters nuttig ding,
 Bij u gelijken zij den broozen sterveling.
 Nogtans in de *Elegie* moet gij voor 't roosje zwichten.
 Ik zie het liever in mijn tuin dan in gedichten.
 Nog hoeft er 't duifje bij, en Filomeel, die treurt,
 En zefirs, serafijns, en vlinders, rijkgekleurd;
 En 't zilver bronkristal, waar zwanen zich in spiegelen,
 De zon bij klaren dag, de maan des nachts in wiegelen;
 Daar hebt gij 't A.B.C. van veler knutslarij,
 Den inventaris van hun nieuwe Poëzij;
 't Zijn arme schilders, die 't penseel van andren huren;
 't Zijn bedelaars, die zich gaan warmen bij geburen;
 Al zwiere men met dien gestolen tooi zoo prat,
 Als of men voor zijn werk pensioen verkregen had.

X.

Want zeg: wie is altijd door hoogmoed meest bezeten?
 Aanhoor maar KRASPEN, en gij zult het spoedig weten.
 'CATS is geen dichter, neen! een zekre BILDERDIJK
 Verheft hem, "zegt men mij," maar hij heeft ongelijk⁽¹⁶⁾.
 CATS vers staat stijf en hard, elk ziet mijn vers steeds vloeijen.
 't Zijn heldenverzen, ja; zij flikkren, glinstren, gloeijen;
 Ja, rollen raatlend rond; ja, vlammen als een hel;
 't Zijn helsche verzen, ja; gij zegt waarachtig wel.
 Met *o*, met *ja*, met *neen*, weet gij den zin te binden.
 Het is toch ook een man, die zulk geheim kan vinden;
 Kunt gij nu nog niet voort? gij stelt de stippen dáár,
 Als sombre LA MARTINE, en zie - het stuk is klaar⁽¹⁷⁾.

Al weet de Schrijver niet, wat hij daar door wil zeggen
De lezer is min dom, en *hij* weet ze uit te leggen.

.....
.....
.....
.....?

'k Sta bij de mode-letterkunst van Frankrijk stil.
God dank! dat niemand haar in Neêrland volgen wil,
Noch door zijn duister werk den Belg poog' te verlichten;
De logge Belg verstaat geene onverstaanbre dichten.
Al zweept de Gal zijn dichtros aan een doodskar voort,
Nog heeft geen uilgekras, bij nachtmist, ons bekoort.
God dank! SCARRON, weleer in Nederland herboren,
Zingt nu niet meer, tot schrik van de afgemartelde ooren.
't Is uit met FOCQUENBROCH; die Feniks van Parnas,
Sinds lang ten vuur gedoemd, verrijst niet uit zijne asch⁽¹⁸⁾.
'k Beken, dat hier, God dank! geen school *Neologisten*
En schrijf- en drukkersinkt baldadig durft verkwisten
Hier plant geen Schrijver, dol van spijt, de krijgsbanier,
Opdat het *klassische* op 't *romantisch* zegevier,
Zelfs (en dit 's zeker veel, opdat het ons ontwapen)
Heeft nooit het *Albumvers* eens Vlamings ons doen slapen,
Maar ook BOMBASTO werft, en wint hier daaglijks aan,
En, met zijn fiere kruin, stoot hij der starren baan⁽¹⁹⁾.

XI.

Zoo 't wezen moet, mij kan nog meer een lied behagen,
Waar martelaars der liefde en kunst zich in beklagen,
Al schrijven 't minnaars niet: 't had iets van BELLAMIJ,
Waar dat wat min gerijm, wat meerder rede bij.
Maar 'k denk, als 't in de zon van koû mij doet verstijven,
Niet altijd zit hij warm, die zulk een lied moet schrijven,
Al zegt hij, dat *een vuur door al zijne adren snelt*,
Dat hij, als 't kaarsjen, aan zijn Laura's vuuroog smelt.

Al schetse zijn penseel de graven en prieeltjes,
 Zoo liefjes als men kan, en zoo sentimenteeltjes.
 Al stort hij, in elk vers, om zijne Wreede een traan,
 Ik blijf zoo roerlooskoud, als zijne Wreede staan.
 Neen, wat de Min vermoog, den volgeschonken liter,
 Herschiep de Min hier nooit in zachtgestemde citer,
 Schoon hij er 't smistuig in penseelen heeft verkeerd,
 En, *zonder dwingen ook*, naar 't spreekwoord, *zingen leert*⁽²⁰⁾.

Maar ook geen vlaamsche vrouw kan vlaamsche zangen lezen.
 'Is 't Neêrlandsch?' - Ja. - 'Foei! weg! 't kan *du bon ton* niet wezen.'
 Geen LAURA drukt een kusje op 's minnezangers lier,
 En rag bedekt ze, in plaats van mirt en eerlaurier.
 Of zoo een vrijster naar een vlaamschen NAZO hoorde,
 Die waande, dat hij door zijn' kunst haar 't meest bekoorde,
 Hij ziet des anderdays, met bleekverschrikt gezigt,
 In papillot verkeerd 't heur kunstmin roemend dicht.

Eindnoten:

- (1) Gemeenlijk zijn de rouwzangen getiteld: *Ziltedroppen gestort op het graf van* en het dicht-zelve is dien titel waardig.
- (2) *Fooi*, dus heet men in Vlaanderen de dans- of bierpartij, die men aan de geburen moet geven, als zij u met een dicht hebben mogen plagen.
- (3) Men kent de verzen van den heer QUETELET in zijn *Epître à Tollens*:

*Laissant en paix Phébus et ses nobles concerts,
 Le Brabançon joyeux aime assez peu les vere*^(a).
*En les lisant il baille, et l'auteur satirique
 Peut seul vaincre parfois cette humeur léthargique.*

.....
*Mais j'ai, sans le vouloir, blessé plus d'un rimeur.
 D'ici j'entends déjà la cabale en fureur;
 Sur des journaux quinteux insolemment assise,
 Comme un crime d'état dénoncer ma franchise.*

.....
*On peut.....
 Rire des sots auteurs et de leurs sots travers.*

*Oui, le lecteur sensé que le bon goût éclaire,
 Peut dire avec franchise et sans être sévère:
 'L'Ouvrage de VAN GEEST mérite du succès;
 Mais à ses moindres vers pourquoi donner accès?
 Indigeste ragoût, son gros livre fourmille
 D'impromptus, de bouquets, de chansons de famille;
 Ici quelque cousin est l'objet d'un couplet,
 Et là de bel esprit un sot a le brevet.
 Près d'un extrait de mort un acte de naissance,
 Ornés de petits vers enfans de circonstance,
 Plus loin dans son recueil se trouve enregistré.
 De ses vers de famille aucun n'est égaré;
 Et ses derniers neveux, au défaut de notaires,
 Pourront y retrouver les contrats de leurs pères.'*

- (4) De gedichten van JAKOB LUTKEMAN, PATER, VERSTEEG, ASSCHENBERG, en van vele anderen, die tot de school van FEITAMA behoorden, bewijzen den gevaarlijken invloed der verkeerde beschaving, die in hunne eeuw in zwang was.

HALMA^(a) betuigde reeds aan VOLLENHOVEN dat de eerstgekozene uitdrukking, als de vrijste uitstorting van den geest, gemeenlijk de gelukkigste is; en de ervaring van latere tijden heeft geleerd, hoe nadeelig voor de Poëzij dat eeuwige kunstelen geweest is:

..... 't was moeien, 't was verzachten,
 Verandren overal, verbrokklen en verkrachten,

zegt BILDERDIJK, dien men daarover wel eens mag lezen, en nadenken^(b).

- (5) Men zal hier dadelijk aan eene vertelling denken; VONDEL, wien men vroeg, om op het woord *bliksem* te rijmen, antwoordde;

..... de donder en de bliksem,
 Waarop ik rijmen zou vond ik een woord in *ixem*.

In FOCQUENBROCH'S rijmlarijen leest men:

Hij, roepende fluks om een bliksem,
 Sprong op, zo luchtig als een koe;
 Maar zagt! ik vind geen rijm op *ixem*.
 Doch lijkwel: dat 's tot daaran toe^(c).

DAVID DE SIMPEL^(d) wil, dat men ook op het woord *Poëzij* niet kan rijmen; welligt om den afschrik, dien dat woord den rijmelaars aanjaagt. Wij verwijzen hem naar het 15de vers van onzen eersten Zang.

- (6) Dit vers mag als eene nabootzing aanzien worden van dat van VOLTAIRE in zijn *PAUVRE DIABLE*:

Il compilait, compilait, compilait.

Toen men den Abt TRUBLET, die door dit vers bedoeld werd, en wien het niet aan smaak ontbrak, het voorzegde, antwoordde hij dadelijk: '*Un sot auroit pu faire ce vers, mais il ne l'auroit pas laissé.*'

- (7) De latijnsche *Leonina*, die naar een' parijnschen geestelijken der XII of XIV^{de} eeuw, JOANNES LEONIUS of LEONINUS genoemd werden, noemde uien mede *ropalici versus (fustibus digni)*, 'als weird om met den klippel afgerost te worden'^(a).

- (a) In zijn voor diens Poëzij. - 1827, bl. 206. Zie de beroepen verzen in , pag. 226. En raadpleeg in zijn , II. 90.
 (d) Zie zijne Yperen, 1826. D.I. bl. 34. - Tot schadevergoeding wil hij, dat op , [zelfstandig naamwoord] op [werkwoord] rijmen; en, door eene even verkeerde theorie, wil hij , als rijmklank van afkeuren.
 (a) Zie het gebrekkige werkje: Mechelen, 1791. bl. 29.

- (8) *Pictoribus atque Poëtis....* zullen velen hier uitroepen. Weinigen zal het gezegde van *Francaleu* in de *Mètromanie* bevallen:

‘Monsieur, la poésie a ses licences, mais.
Celle-ci passe un peu les bornes que j’y mets.’

- (9) Zie de 16de aantekening van den III^{den} Zang.
- (10) ‘k Zal Priaams heldenhof en edele oorlog lieren.’
PELS, *Dichtk.*, bl. 12.
‘k Zal Mozes, Amrans zoon en zijne wondren lieren’
N. VERSTEEG, *Moses*, bl. 1.
- (11) CAMMAERT, een vlaamsche poëtaf, gestorven in 179., maakte eenige erbarmelijke treurspelen, waarvan wij ons niet eens gewaardigen de titels af te schrijven. - Hij heeft mede *de Dichtkunde* van BOILEAU, zonder daarom van zijne rijmziekte genezen te zijn, vertaald, en het vlaamsche publiek een heldendicht, in X zangen, geschonken. Ik bedoel zijne berijmde vertaling van QUINTUS-CURTIUS. Hij verdient eene eervolle plaats naast HERMANNUS VAN DEN BOSCH, die, volgens zijne eigene bekentenis, ‘bijna niets van het latijn wist’, en de 44 boeken van JUSTINUS in rijm bragt.
- (12) LYDERIK DE BUCK, eerste boschwachter van Vlaanderen, doodde den reus, of dwingeland, FINARD, en won hierdoor den vrijdom der gevangene Princes, zijne moeder ERMEGARDE. Het heldendicht, dat hem ten onderwerp heeft, vangt aldus aan:

Ik zing één' vlaamschen held, vol kindermis gedreven,
Die 's moeders boei verbrak door 's vaders benl te sneven,
't Eerst Vlaandren woud-heerschap door deze daad genoot,
En 't kwijnend Vaderland van roovers heeft ontbloot.

De prospectus van dit heldendicht, was reeds een meesterstuk van wantaal, en zal waarschijnlijk buiten de medewerking van den heer PRIEM aan deszelfs opstel in de wereld gestooten zijn^(b).

Liefst schrijven wij af, wat een recensent van een ander zijner dichtstukken zegt, daar hem deze plaats ter aanwakking en onderrigting kan strekken^(c): ‘Het bekroonde stuk van den heer P.A. PRIEM te Brugge, voldeed ons bij uitnemendheid wel, en draagt de blijken van eenen allezins gelukkigen aanleg; van tijd tot tijd is hij te gul met sieraden, te onbepaald in zijne uitdrukkingen, en weleens wat stootend in zijne versificatie. Soms gebreekt het hem aan het regte woord, en hij vergeeft het ons, dat wij hem nog eenige studien aanbevelen..... Zoo hij zich die moeite getroosten wil, of liever, zoo hij zich deze uitspanning verschaffen kan, dan zal het hem gemakkelijker vallen, om voort te gaan; dan kan hij ons nog lang met zijnen arbeid verheugen’^(a).
Amen.

- (13) WISELIUS in zijne *Welmeenende toespraak aan jeugdige Dichters* (1826) bedoelt HELMERS, dien hij DIOMBRUS noemt, wel meest in de volgende regels:

Wat mensch, die taal verstaat en ooren heeft, kan hooren
Van eedle vrijheidszucht, een land als ingezworen,
Van wijl, niet voor dewijl, maar voor terwyl gesteld,
Van wat, wat wil ME aan mij - ME ontvoert mij met geweld,
Van oorlog voor het regt TRIUMFELIJK te voeren,
Van lustig zeeschuim, dat de wat'ren kan beroeren.
Van rinkinkte op den grond - 't land schiep van zulk een volk,
Van in slagordens breekt met zijn afgrijpsbren dolk?
Van kerkvrijbuiters van 't wild schenkt? Maar wie kan noemen,
Wie volgen 't keurmuziek, waarop onze eeuw mag roemen?

- (b) Zie het te Brussel uitgegeven weekblad , D. III, bl. 186. Hetzelfde werk, D. III, bl. 214. Je veux bien aussi avouer qu'il y a du génie dans les écrits de , de , de , de même et de plusieurs autres que j'ai critiqué. En un mot avec la même sincérité que j'ai raillé ee qu'ils ont de blâmable, je suis prêt à convenir ce qu'ils peuvent avoir d'excellent. Voilà, ce me semble, leur faire justice, et faire bien voir, que ce n'est point un esprit d'envie et de médisance qui m'a fait écrire contre eux. ,

Hier *haRtveRscheuRbRe* nood, *die iedRe kRacht veRlamt*,
 Daar *die in 't duistRe weRkt*, en *d'arm deR wRaak veRstRamt*,
 Hier *Bachus, Papirus, Chili, Idomeneus*,
 Daar *Parnas, Duilius*, ginds *Thalia, Theseus*,
 Of *Peneus* en *Stuart*.....
 DIOMBRUS maakt een vers en schrijft er *Liersang* op:
Barst, (vangt hij aan) *barst los, mijn snaren! Stijge in top*
Uw gloed, geschokte ziel! - Doorren op stoute vleuglen
Den reinen aether! - ken geen band! - verscheur de teuglen,
De boei van 't logge stof.... voor 't oog der Vadren Gôon.
 Wie dit bevat is slim, nogtans keurt KRITO 't schoon,
 En vriend BOMBASTO mête.....
 DIOMBRUS midlerwijl, door KRITO's lof gespoord,
 En 't juichen van het dom gepeupel, holt steeds voort.
Kamschatka plaatst hij in de buurt van *Enna's* dalen.
 Ginds doet hij 't levenslicht veel vroeger COOK bestralen,
 Dan TASMAN. - Nu eens wordt de Athener hoog geroemd
 Om 't wijken uit zijn muur, en straks daarom gedoemd.
 Er is nog veel meer fraais. - Zoo zien we (o kunst van dichten,)!
 't Lirneisch wangedrocht geveld door FEBUS schichten.
 Ook brengt (ô vreemde zaak! ô wonder nooit gehoord!)
 Dodona's eikenbosch Apollo's lauwer voort.
 't Is wel een *chaos*; want, pluist gij het na, gij vindt
 Voor beelden klanken en voor zaken louter wind.

- (14) Dit vers staat zoo omtrent in ZWANENBURG, vervelender Gedachtenis. *Cuique suum!* voeg bij die spreuk *pulchrum*, zij zal meer algemeen zijn. - FEITAMA meende dezen hollandschen nachtegaal geene grootere eer te kunnen bewijzen, dan met zijn grafschrift *per centones* uit 's mans werken zamen te stellen: het luidt aldus:

Doorluchte rijmers, valt uit wanhoop aan het dichten,
 Om tot de sterren toe een grafzuil op te rigten.
 Hakt wouden van kaneel, klooft bergen van robijn,
 Schreit oceanen uit, kleedt de aarde in zwart satijn,
 Of liever scheurt van rouw alle uwe dichtpapieren;
 Doet van uw jammergalm al de onweerwinden gieren;
 Rukt Phebus lauwerbosch doldriftig uit den grond;
 Meldt, op uw Maroo's troon, door 't gansche wereldrond,
 Dat de overwreede dood dien Phenix in het brommen,
 Aartspauker^(a) SWANENBURG, voor eeuwig doet verstommen.

- (15) Zie hoe de Brusselsche ARGUS^(b) spreekt over de verzen, die den aanvang van een dichtstuk, door de letterkundige (?) Maatschappij van *Ostende* bekroond, uitmaken: 'Zoo schreef men over honderd jaren in Holland, en zoo schreef men voor twaalf jaren nog onder onze ouderwetsche Belgische gildebreders. Dan in de laatste twaalf jaren zijn wij er vijftig vooruitgegaan, en van daar dat in onze dagen zulke brommende ijslijkheden bespot en gefloten worden. De dichter stelle het daarom een toontje lager, want dat bevordert de verstaanbaarheid, en lokt de toejuiching uit.' Na eenige goede verzen van M. DE SIMPEL aangehaald te hebben, voegt er de Recensent bij: 'Op die wijze ga hij voort. Er zijn nog in zijn dichtstuk verscheidene plaatsen, die ons de verzekering geven, dat hij er de bekwaamheden toe heeft, en hij hoore daarom naar onzen welmeenenden raad'.
- (16) Dit zeide mij een langoor: ik hoor BILDERDIJK ruim zoo gaarne:

"O CATS! als dichter meer dan al die u verachten!
 "Gij, wien de dank behoort der laatste nageslachten
 "Aan wien ik (wie 't ook zij, die op uw eerkroon smaalt)
 "Ook zelfs de lauweren dank, aan Pindus voet behaald!^(c)

(b) Deel III. bl. 213.

Ondanks zijne eentoonige versmaat, langgerekte voordragt en *epitheta perpetua*, schatten wij mede den Dichter hoog, wien men onlangs te *Brouwershaven* een standbeeld heeft opgerigt. Wie heeft er bij het verhaal van *Rosette* en *Galant*, (dat aan WIELAND de stof van zijn *Oberon* later opgeleverd heeft,) niet geweend? DE BRUNE noemde niet onaardig zijn werk: *De bibel der jeught*^(a).

“Het leerzaam schoon, zegt MACQUET^(b) is de oorzaak van het algemeen genoeg, dat men in CATS vindt. Hij kende de waereld, hij kende het menschlyk hart, hadt veel vernuft, door de fraie wetenschappen, en omgang aen de hoven beschaefd. Geen werken van een Nederlander zyn zoo dikwyls herdrukt, geene in zoo vele vreemde talen overgezet”^(c).

Hij voegt er bij: “tot lof van onze Natie moet men zeggen, dat onze beste Dichters dit leerzaam schoon behartigen. Niemand onzer goede Poëten heeft nog getragt den Godsdienst te ondermynen, de zeden te bederven.”

Zoo schreef men in 1777, en wij schrijven zulks ten huidigen dage met edele fierheid af: onze naburen mogen zoo veel niet zeggen. Niet waar, Gallo-Belgen?

- (17) Een Nederlander, die de *jeux de mots* bemint,

L'esprit de ceux qui n'en ont pas ,

zoo SÉDAINE zegt^(d), en die het, tot dubbelzinnigheid zoo geschikte, fransch spreekt, om naar de *mode* te zijn, zeide laatst: ‘*ces auteurs là nous montrent sans cesse les points*’ (poings.)

De sombere en dikwyls treffende LA MARTINE, die de *Nuits d' Young* en *Atala*, als *l' ouvrage à la mode* bij Franschen en Gallo-Belgen, eens vervangen heeft, volgt de les van LA HARPE:

C'est dans les points sur-tout qu'il faut s'évertuer.

Et le talent consiste à savoir ponctuer.

Stippen vervangen de *transitien* bij dien *romantiquen* schrijven, die *infelix ponere totum* is.

- (18) Hij *parodieerde* de *herderszangen* van VIRGILIUS, en de eerste boeken van den Eneas: hij volgde mede in zijn *Reuzenstrijd* den *Typhon* van SCARRON, waarvan BOILEAU gewaagt.

Doctor RUSTING behoorde tot dezelfde school. R.I.P.

- (19) *Sublimi feriam sidera vertice.*

Zegt de Venuzijnsche Dichter^(a).

- (20) Liefde leert singhen,
Ook sonder dwinghen.
Amor docet musicam.

Zie over dien knappen ROSSINI het 1^e zinnebeeld der *eerlijke vrijagie* van vader CATS.

- (a) Zie in zijne onder het Art. , wien hij wel beoordeelt. -- Buiten , zijn als, bronnen voor onze letterkundige geschiedenis, te raadplegen: J. en .Zie zijne verhandeling : in de werken van de Maatsc. van Ned. Lett. te Leijden. Deel III, bl. 64.Het leerdicht van op uitgezonderd. Zie W. s, onder diens Art. Deze werken hebben zulks gemeen met het werk: De die men in dit, door zoo hooggeschatte, werk ontdekt, beslissen het pleit, waarin zich meer dan honderd vijftig schrijvers ingewikkeld hebben, ten voordeele van oozen beruchten Landman.

(d)

- (a) Od. L.I. 1.

Derde zang.

Censeur un peu fâcheux, *peut-être* nécessaire,
Plus enclin à blâmer, que savant à bien faire.
BOILEAU, *Art. Poèt.*, *Ch. IV.* v. 435.

Derde zang.

I.

'k Zou verder 't keurmuzijk van GRETRY's land doen hooren,
 Dan 't waar' te lang, en 'k zie mij door een' man verstoren,
 Regt ongeduldig op zijn fransch, en slechts bekend
 Met Holland, geenszins met den smaak van hier omtrent:
 'Waarom geeft menigeen in Vlaanderen's geweste
 Papier, en tijd, en vlijt aan 't rijmgeslof ten beste?'
 Vraagt gij. Welnu! ik leg in 't kort u de oorzaak uit,
 Zoo gij den mond wat houdt, en de ooren wat ontsluit:
 Zelfs zal ik, wilt ge mij hiertoe wel oorlof geven,
 Daar, bij gelegenheid, een woordje tusschen weven:
 Gij wilt; ik zie 't: wij zijn thans allebeî te vreê,
 Als Vlamingen in hun gewoon *estaminet*⁽¹⁾.

II.

Verbeeld u dan, ge aanschouwt west-Vlaandren's blijde streken.
 Zie dáár een lagchend dorp! elk is zijn deur ontweken;
 En 't juublend volk woelt rond, bij domlend klokgebrom;
 't Verroest geweer brandt af, en romlend rolt de trom.
 't Kan geen processie zijn: 'k zie Turken ginds bij scharen.
 Zou 't beulingkermis zijn? 'k zie ginds een troep hussaren;
 'k Herken de jeugd van 't dorp, fier op dien vreemden tooi,
 En blinde Krelis roept: 'dat is geweldig mooi'⁽²⁾.

Neen, 't is een Kunststrijd, dien de Rederijkers vieren:
 Daar stapt de Gilde op marsch, bij golvende banieren;
 Op 't uitgewischt blazoën, van grootvaars tijde grijs,
 Hangt menig *borstsieraad*, geschikt tot eereprijs⁽³⁾.
 Zoo veel vermag de kunst op mijne Landgenooten,
 Dat ieder bij het feest zijn buskruid heeft verschoten.
 Men joelt, en woelt er voort, en kruipt er in een tent.

Nu treedt een kamper voor: hij is een knappe vent,
 Held MYTHOMANUS, in zijn bonte zondagskleeren,
 Die waant, dat elk zijn Goôn, als zijn persoon moet eeren.
 Elkeen bedreigt hij met een langgerekten zang,
 Gesteld op schoon papier, juist, volgens voorschrift, lang,
 Wel tweemaal dertig en vijf centimeters, even
 Als moest daarop de lijst der rijmelaars zijn geschreven⁽⁴⁾
 (Neen, ik bedrieg mij; geen Missaal die hen besluit!)
 Hij knikt, en strekt, als tot het zwemmen, de armen uit:
 'Iö! MINERVA's *teelt*, APOLLO's *lievelingen*,
Wilt Poëan! FEBUSkroost, en PALLAS kindren zingen!
Span, Zangster, 't speeltuig van ARION, of ORFEUS,
Of CALLIOPE; en moog de dochter van PEENNEUS,
Trots MIDAS, en ZOIL, en STYX, uw schedel sieren.
Kom: FLORA, THEMIS reikt u bloemen en laurieren,
SUIPPIJN kan met zijn vuur nooit DAFNE's loover slaan.
't Prijkt boven PLUTUS kist, en MAVORS zegeblaân,
En tart SATURN, als 't werk door MULCIBER geklonken,
Wien VENUS werd tot gâ ter kwader uur geschonken.'

Dus luidt het *godlijk* stuk, drie honderd verzen lang;
 En hemel, aarde, en hel, 't kruipt alles in dien zang.
 't Is trek voor trek berijmd naar Gildebroërs *methode*,
 Sinds twee, drie eeuwen naar de nieuwste Dichtkunst-*mode*⁽⁵⁾.
 Nogtans staat menigen het rijmpje meest dan aan,
 Wanneer zij 't minste van die *mosaik* verstaan.
 't Streelt menig', min in dicht- dan cijferkunst bedreven;
 Hij weet niet wat hij doet: God wil het hem vergeven!
 Wat voert de *mode* zulk een slofgeraas niet heen,
 Daar wel de grootsche pruik op haren wenk verdween!

St!... 't is Poëten taal, dat is: de taal der Goden,
 Ben sterveling te hoog, zijn laag begrip ontvloten.
 Wat Criticaster raakt die schrikbre verzen aan,
 Waarin hij al de Goôn ziet in geleedren staan,
 Tot 's mans bescherming? Waag geen hand er aan te steken;
 't Is kruidje *roer mij niet!* - 't Groeit veel in Pindus streken.'

Zie andre kampers nu, wel dertig, veertig sterk;
 Elk waagt zich op zijn beurt in't zweetvol letterperk;
 Een enkle kunstbarbaar doet zich nog fraaijer hooren:
 Met CAMMAERT schijnt hij mij op éénen kam geschoren⁽⁶⁾.
 't Is zoo afschuwlijk schoon, dat, (onder ons gezegd,)
 Door mensche- of englentong dit nooit wordt uitgelegd.

III.

Maar MYTHOMANUS, in de aloudheid zoo bedreven,
 Kijkt als een kinkel, die de kaarten heeft vergeven:
 Hij kent het vonnis: en wie won den lauwertak?
 Hij, die geen toontje sloeg, waar 't harte niet in sprak.

Ja, hem, ja, hem-alleen zal 't nageslacht beroemen:
 En 't valt zeer moeilijk steeds veel zulken op te noemen.
 Wee hun, zoo 't domme rot, beroofd van Dichtergloed,
 Dat nooit een versje schreef, het vonnis vellen moet!
 't Zal warme zieletaal, als zwak, met banvloek treffen,
 En als hoog hollandsch 't onverstaanbaar werk verheffen⁽⁷⁾.
 Wel hun, waar 't opgeklaard vernuft de weegschaal houdt!
 Of, (zoo men ligt zich op zijn kunde niet vertrouwt,)
 Zich met het vonnis van een Dichter wil verrijken,
 En, doof voor eigenmin, regtvaardig vonnis strijken;
 Zoo dat men hem, wiens vers van God- op Godheid krielt,
 Niet als een' man vergoodt, met godlijk vuur bezielde.

Zoo 't *mij* gelukken mogte een letterperk te ontsluiten,
 Ik joeg er al de Goôn bij dit artikel buiten:

‘Het werk blijft onbekroond, dat van de Goden roert.’
 Der Kunst zou 't nuttig zijn, al schijne dit u boert.
 Liet ik 't artikel daar, dan zoude ik *hem* beloonen,
 Die goeden wil, en kunde in Godenleer zou toonen,
 Na dat ik eerst met hem notarieel bedong,
 Dat hij nooit meer, ten minste op deze wijze, zong⁽⁸⁾.

Zoo lang de wakkre POOT van min- en veldvreugd speelde,
 Sprak 't harte tot het hart, dat hij wellustig streeelde;
 Maar toen hij waagde van de Muzen, van de Goôn,
 Verloor zijn boerefluit haar kieschen toovertoon.

IV.

Is 't mogelijk, dat der Kunst het hoofd blijft nederzinken,
 In 't Land, waar wij bij 't dorp een Maatschappij zien blinken,
 Die kunst aan broedermin, en vlijt aan luister paart;
 Waar GEND (herschepinge, de luit eens NAZO's waard!)
 Het bierhuis zelfs ziet in Parnassusberg verkeeren⁽⁹⁾.
 Gelukkig Landje, waar de kroeg wat goeds kan leeren!
 'k Prijs hem, die, in 't gesprek, dat letterkunde raakt,
 Zich zonder achterklap, spel, staatkunde er vermaakt;
 Die zelfs niet steeds zich op een spreekbeurt heeft verdrotten,
 In 't uur, dat PINTELAAR, door uitzetnat begoten⁽¹⁰⁾,
 Zich in 't *estaminet*, bij pijp en pint, behaagt,
 Zoo lang de waard hem borgt, of hem geen hoofdpijn plaagt.

Ja, 'k zwaai u wierook toe, eerwaarde Maatschappijen,
 In wier bezit mijn Land zich eeuwen mogt verblijên⁽¹¹⁾;
 Die, toen een dwingeland, in dolheid uitgespat,
 Der Vorsten kroon, gelijk de kroon der Taal, vertrad,
 Met trouwe hand nog poogde er paarden aan te rijgen.
 Gij, in wier schoot, ook toen, een Bard zijn lied deed stijgen,
 Op 's Mededingers graf, de tranen in het oog,
 Bij 't wenschen: ‘ook mijne asch erlang dit eerbetoog!’⁽¹²⁾.

O die herinnering moet 't neêrlandsch hart verteederen;
 Rein, edel is uw doel: verga die 't wil vernederen!
 Niet slechts in menig dorp verhief alreeds, op 't puin
 Der fransche dwinglandij, een Rhetorijk de kruin;
 In Vlaandren's grootste steên, wat *Gallo-Belg* 't misgunde,
 Rees fier een Maatschappij van Taal- en Letterkunde.
 Bevordert Holland met meer vrucht dit loflijk doel,
 Bij ieder kunstfeest is de vreugde dáár zoo koel!
 't Bepaalt zich tot een zaal, met stijve en koude statie.
 Men is er ruim zoo stil, als in een predikatie.
 Zoo droog en ernstig, als bij een begrafenis.
 Hier juicht de dorpstoet luid, die teêrverbroederd is.
 Men ziet in Holland hen, die hier als Helden prijken,
 Aan schuldigen, die vóór 't gerechtshof staan, gelijken⁽¹³⁾.

V.

Is 't mogelijk, dat de Kunst verlaagd blijve in ons Land?
 Dat hier het Onregt pronk, de weegschaal in de hand?
 Zag men somtijds een dorpje een' grooten geest bekroonen,
 Men zag ook soms een stadje een' grooten dief beloonen,
 Een grooten letterdief; den man, zoo dom als stout,
 Sloeg 't *Kunst*genootschap vaak, van top tot teen, in 't goud;
 Al zag men ook 't Programme in groote letters dragen:
 'Men zal den kunstdief uit het kunstperk schandlijk jagen.'
 Als was 't een dief, die bij den snuggeren Spartaan,
 Om lompe onhandigheid, een straf had onderstaan;
 Al stal hij uit een werk, dat elk bekend moet wezen;
 Dat elk, die smaak bezit, bij 't lezen en herlezen,
 In zijn geheugen prent; en geenszins van dat slag,
 Waarvan men d' armen dief opregt beklagen mag⁽¹⁴⁾.
 Al was 't de domste sinds BATHIL op aard' gevonden⁽¹⁵⁾,
 Zoo er geen dommer, die men regters noemt, bestonden. -
 'Dat kan niet wezen!' - Vriend! het is waarachtig waar!
 Bevoegde regters heeft daarover ROUSSEL...!⁽¹⁶⁾.

Schiet, kunstbeschaving, rond uw langbedekte stralen!
 Dan moog hier 't heilig regt, bij kunst en ijver, pralen;
 Dan vraagt een Maatschappij, door u nooit voorgelicht,
 Op d' INVLOED DES TOONEELS voortaan geen *heldendicht*⁽¹⁷⁾.

Mijn Noorderbroeder, 'k heb u antwoord nu gegeven;
 Nu weet gij, hoe men hier tot schrijven wordt gedreven,
 En wat of KRASPEN in zijn wanbegrippen stijft,
 Zoo dat hij, tegen wind en weder, schrijft en wrijft.

VI.

O mogt voor Hem nog eens de Dichtstrijd zich vertoonen,
 Waar 't regt een aantal van verwinnaars niet moest kroonen,
 Dat zich, 't Program ten spijt, op 't kunstfeest niet bevond;
 Waar *Kraspen*, die de laatste, och armen! anders stond,
 Met heilig letterloof zijn schedel zag bevrachten⁽¹⁸⁾:
 Eene eer, die TASSO bij zijn dood slechts mogt verwachten.
 Gewis, dat hij dan ook zijn rijmpjes drukken deed
 Met d' eigen dwazen spoed, dat hij zijn dwaasheên smeedt.
 En vitte, in 't voorberigt, op Holland's taal en zangen⁽¹⁹⁾.
 Hij zou met eeregoud dit schandlijk regt erlangen;
 Want geene hoogeschool geeft immer hem het regt,
 Dat hij de Kunst onteer, dat hij de Kunst bevecht.
 Hij zou, met banvloek, op de Bilderdijken donderen;
 Daar Esculapen, zelfs hoe grijs, BROUSSAIS verwonderen,
 En daar de Dionys van 't dorp, die, trots de stad,
 Met jaar- op jaarschrift soms een' gevel vol bekladt,
 Die in het jeugdig brein eens oud latijn kon steken,
 Van PESTALOZZI's leer met blooten hoofd zal spreken.

VII.

Neen, Vriend! schoon gij wat kent, en meerder kennen wilt,
 En weet, hoe dat *de* ezel van *den* ezel VAAKST verschilt⁽²⁰⁾.

In 't *geestlijk vraagstuk* schoon gij vaak mogt zegepralen²¹,
 En in de *kamervraag* het *borstsieraad* behalen⁽²²⁾; -
 Schoon gij van 't fransch in 't vlaamsch een stukjen overgoot,
 In regels wel min schoon, maar even kort of groot; -
 Ja, schoon een Maatschappij van Taal- en Letterkunde
 Den eedlen naam van *Dichtkunstmeester* u vergunde⁽²³⁾; -
 Schoon ge ieder Maatschappij van Vlaanderen vermeldt,
 Dat gij op rijm de lijst der Eereleden stelt⁽²⁴⁾; -
 Schoon gij met al de vlijt, aan tijd- en naamgedichten
 Weleer verbeuzeld, een fabriek wist in te richten
 Van woorden, wier begin gelijke klanken baart,
Der kettren koppen klieft, en strak op starren staart⁽²⁵⁾; -
 Al weet gij door elk tijd daarbij te *conjugueren*;
 Dit is nog niet genoeg tot echt *poetizeren*.
 De vruchtbre Taalkunstgreep om 't halfellange woord
 Te scheppen, maakt nog niet, dat ons uw werk bekoort;
 Al mogt ge, om met TARGIER naar d'eereprijs te dingen,
 Van *mintriomfffeestorgelspelgeluid* zelfs zingen⁽²⁶⁾.

Vergeefs, dat elk voor u in't vlugtig *kniegedicht*,
 Al waar 't in BRUGGE's vest, ter Rhetorijkzaal zwicht⁽²⁷⁾.
 Er hoeft nog meer, hoe u de borst van hoogmoed zwelle,
 Opdat u 't nageslacht bij onze Barden telle.

Ja, schoon gij aan het hoofd van 't Kunstgenootschap treedt,
 Dat aan het lezen 't uur der kroegpartij besteedt,
 En u den naam van *Prins* of *Koning* heeft geschonken⁽²⁸⁾,
 Nog kunt gij daarom niet als *Vorst* der Dichtren pronken.
 Wat zeg ik? neen! al hangt er op uw schouw een rij
 Medailles, die gij wont door prozapoezij,
 De kenner denkt: hoe hoog men iemands lof doe klinken,
 'k Vrees klatergoud, waar 'k al dit eeregoud zie blinken.
 Hoe menig zamelde, met trotschverdwaalden zin,
 Voor lauwwren, zoo hij waande, een schippond mankop in;
 't Is steeds geen gouden vers, dat men met goud zag loonen,
 En 't billijk nageslacht zal menig hoofd ontkroonen.

Natuur schept Dichters, aan de kunst den smaak verplicht;
 Er kan een schilderschool, geen dichtschool zijn gesticht.

In 's leerlings handen stelt de snijder schaar en laken;
 Geen VONDEL, die zijn lier bij testament kan maken.
 Men reed den Zangberg nooit met snorrekoetsen op;
 En menig, die zich droomde aan zijnen steilen top,
 Valt - - zinkt aan zijnen voet in slijmige moerassen
 Zoo diep, dat men er niets, dan de ooren, uit ziet wassen.
 Neen, de eer wordt, als voorheen, zoo ligt niet meer vergaârd.
 Er drijft geen nacht meer op de diepverzonkene aard',
 Als toen een Goth, wien zijn blazen van trots deed zwellen,
 Zelfs niet zijn edelnaam op 't perkament kon stellen⁽²⁹⁾;
 Ofschoon men nog, het zij het veel of weinig weet,
 Een slag van ambtenaars steeds *hooggeleerden* heet;
 Gelijk den edelman, wien 't noodlot heeft beschoren
 Tot een geboorteplaats een kelder, *hooggeboren*.

Maar ook de tijd is heen, wanneer men tot uw straf,
 O rijmelaars! 't broddelschrift u uit te likken gaf⁽³⁰⁾.
 Wel u, dat nooit de kunst een regtbank op deed rigten,
 Waardoor men galgen en *Auto-da-fê's* zag stichten.
 'k Hoop, dat een ijvrig man, in wedstrijd met den Gal,
 't Strafwetboek voor uw soort eerlang berijmen zal⁽³¹⁾;
 En buiten hem, die 't werk, zoo nuttig, heeft geschreven,
 Is niemand langer aan gerechte straf ontheven.
 Dan martelt de onrust u, voor galg en rad bevreesd,
 Dan sluimert gij nooit in, ten zij ge uw werken leest⁽³²⁾.
 En waarom zou zich ook de smaak niet eenmaal wreken,
 En 't Dichtkunstschennend rot den trotschen kop verbreken?
 Wordt zelfs het trouwste dier boosaardig, men zal 't slaan,
 Of doet het straks, ten minste, een forschen muilband aan.

Eindnoten:

- (1) Men heeft mij verteld, dat een zeker heer, als hij in een ander, dan in zijn gewoonlijk, *estaminet*, den avond moet doorbrengen, den ganschen nacht in heete koortse ligt: hij zoude mede zijn bruiloftfeest ontvlugt hebben, zoo men wil, om naar zijn gewoonlijk *estaminet* te snellen. *Se non e vero, e bene trovato*.

- (2) Dit vers komt in de beschrijving eener boerekermis^(b) door BILDERDIJK in het stukje: *De Waarheid en Ezopus* voor.

Ge boeren keken als verstomd
Op al dien vreemden tooi,
En blinde Krelis zei: “.....!
Dat is gewelding mooi^(c).

- (3) *Borstsieraad*, is he geliefkoosd woord, dat in de *prijkaart* onzer Rhetorijken het woord *Medaille* vervangt.
- (4) Vele derzelve bepalen op welk papier het mededingend Dichtwerk moet gesteld worden. Zoo schreef het Artikel 3 der prijskaart door de Maatschappij van Rhetorica te *Meenen*, tegen den 21 October 1827, uitgezonden voor: dat elk gedicht op een vel papier van 65 centimeters hoogte, en 40 breedte moest geschreven zijn. - Wie, door eene dichterlijke verstoidheid, zijn papier te kort of te breed neemt, kan, al ware hij een WILLEMS, op het *borstsieraad* geen aanspraak maken.
- (5) Zie de 2^e aantekening van den 1^{en} Zang. Op het gebruik van het woord *mode*, dat wij even als *compliment*, gebruikt hebben, teekenen wij met BILDERDIJK ^[(a)] aan:

-- *Si quae externa referuntur nomina lingua,
Hoc operis, non vatis erit. Non omnia verti
Possunt, et propriâ melius sub voce notantur.*

O die arme nederduitsche taal! waarin men slechts gebrekkig de heerlijke woorden *mode*, *compliment*, *toilette*, *estaminet*, enz. kan uitdrukken. Wat kan men tot hare verdediging bijbrengen, buiten de nietsafdoende rede, dat men vergeefs in de taal der Nederlanders zoekt, wat met hun karakter niet strookt? En echter zijn er Dichters dwaas genoeg, om zulks aan die taal tot geene klad aan te wrijven: LOOTS, b.v. zingt^(b):

Ach! dat men in geen taal kost spellen
Het tuig, dat donders aan doet snellen,
Noch rang der dienaars van den dood!
Ach! dat men nog geen woord kon reppen,
Van 't geen de weelde al wist te scheppen!
Ware elke taal hier arm en bloot!

- (6) Zie over CAMMAERT de 11^e aantekening van den 11^{den} zang.
- (7) De Vlamingen heeten het nederduitsch, dat zij niet verstaan *hoog hollandsch*, het zij dan het werk van een' BILDERDIJK of van een' ZWANENBURG. Het volgende verbaal bewijst, dat zulke domhoofden hier sinds lang bestaan hebben: SPIEGHEL, die even, als zijn vriend ROEMER VISSCHER, de Roomsche Godsdienst wan blijven aankleven^(c), verzocht op zijn hoofdwerk: *Hertspiegel*, die voor de eerste maal in 1614 verscheen, de gebruikelijke goedkeuring der Roomsche Kerk, en zond het handschrift naar Leuven; doch hetzelfde kwam zonder de verlangde goedkeuring terug; met de verklaring, dat men het werk niet verstaan kon. Doch dit zullen de Leuvensche Godsgeleerden in dien tijd wel niet alleen geweest zijn^(d).
- (8) CHERILUS, niet tegenstaande zijne harde en smakelooze verzen, werd van ALEXANDER geacht, bemind en beloond. - SYLLA handelde niet min mildadig, maar tevens wijzer, met een' Dichter, die hem een stuk (in latere eeuwen rijmelarij genoemd) had aangeboden. Hij beloonde hem, onder het nadrukkelijk beding, dat hij nimmermeer eenige verzen zoude maken. Eene ijsselijke, doch geregtige, straf voor een' *Poëstaster*^(a)!
- (9) Het Rhetorijk *de Fonteynisten* oefent zich te Gend in de herberg: *de Parnassusberg*, met op de schouwburgplanken en den catheder te treden.
- (10) De *uitzet* is een soort van bier, dat tot Gend gebrouwd wordt. Men heeft geheele boekdeelen over de goede uitwerkwels van dien drank geschreven^(b). Wat kracht het voor de ziekten der
- (b) Dit lagchend onderwerp heeft onze Dichterlijke verscheiden maal tot eene uitgewerkte behandeling uitgelokt. - Zie het werkje: L. en J. . Amst., 1823, bij Van Kesteren.
- [(a)] D. II bl. 8. in de aantek.
- (c) W. , , D. V, bl. 319.Ib. 520. en , vóór diens werken.
- (a) , , Art. de la poésie; en , N 25: ‘ -- Lib. II, 1. v. 232.

Gendsche Geleerden heeft, weet ik niet: trouwens wij bezitten nog niet, gelijk Holland, eene Medico-Poëtische verhandeling over de *ziekten onzer Geleerden*.

- (11) Over den voor- en nadeeligen invloed onzer Rhetorijken op de Letterkunde, ware er een' zwaarlijvigen foliant te schrijven. - Zij, die ons, niet tegenstaande deze plegtige wierooktoezwaaijing, ten laste zouden leggen, van de diensten dier Maatschappijen^(c), en hunner letterkundige steekspelen te miskennen, verzoeken wij vriendelijk, de *diatribe au sujet des prix académiques* van den hekeldichter GILBERT te lezen; die eene zamenspraak tusschen dezen Schrijver en een' verwaanden jongen Dichter, voorstaander der fransche Akademie, behelst^(d). Men leest er onder andere: 'Il est inutile de vous citer tous les ouvrages couronnés, qui sont des monstres académiques sans forme et sans nom..... Je parle, Monsieur, avec franchise, vous pouvez dénoncer un jeune audacieux à la vengeance de l'Académie. Je la respecte infiniment; mais plus je l'honore, plus je dois croire, qu'on me pardonnera mon zèle pour la poésie. Je suis même persuadé que plusieurs de ses membres gémissent, comme moi, sur le mauvais goût des ouvrages qui sont soumis à leur décision..... si toutefois ils s'en offensent..... j'en suis consolé d'avance.....'
- 'C'en est trop! quelle rage avez-vous de diffamer nos couronnes?..... Ainsi pour le bien de la poésie vous proscrivez nos jeux littéraires? -'
- 'Non, Monsieur; les enconragemens pour les gens de lettres ne sont déjà que trop rares. Je souhaite au contraire, que vos lauriers croissent avec quelques branches d'or de plus.' ZEG HET VOORT!
- (12) In 1819 schreef het Rhetorijk van *Deijnze* ten prijsstof een lijkdicht uit op den dikwijls bekroonden Dichter BURCHGRAVE van Wacken^(a). Dezelfde eer viel den Brugschen Dichter J.E.R. BOGAERT in het volgende jaar te beurt^(b). Op den 16 Augustus 1829 schreef het Rhetorijk van Kortrijk een' *Lierzang* op haar vijftigjarig lid, den ook dikwijls bekroonden Dichter HOFMAN, uit^(c).
- (13) Zie over dit verschil der levendigheid bij onze letterfeesten en dergene bij de hollandsche Maatschappijen den Brusselschen ARGUS, D. II, bl. 23.
- (14) Het XXe punt dicht van LEBRUN, den mededinger van J.B. ROUSSEAU in het vak van lierzangen en punt dicht en, luidt aldus:

On vient de me voler. -- Que je plains ton malheur! --
Tous mes vers manuscrits. -- Que je plains le voleur.

- (15) Ten tijde der feesten, die AUGUSTUS aan het volk gaf, en die door het onstuimige weder schenen belette zullen worden, hechte men een *distichum* aan zijn paleis, waarvan de zin was: 'Het heeft gansch den nacht geregend; 's morgens keeren de spelen weder. JUPITER en AUGUSTUS heerschen beurtelings.' De Keizer wilde den behendigen vleijer kennen. BATHIL maakte zich de stilzwijgendheid van VIRGILIUS ten nutte, en werd beloond: de Dichter, om den letterdief te beschamen, stelde terzelfde plaats het beschuldigend vers:

De verzjes maakte ik-zelf; een ander werd beloond.

Hij voegde er het viermaal herbaalde begin van het volgende vers bij:

Aan andren niet aan u.

- (b) , 'uytzet Gand, 1798.
- (c) noemde dezelve Wat lastertaal! W. , Oeuvres de . Paris, 1821. p. 242.
- (a) Een der belangrijkste zijner Dichtstukken is het gene getiteld: Het Rhetorijk van Aelst zond in 1810 hetzelfde, benevens twee andere prijsverzen op dit onderwerp, in het licht. , van Gend, die zijn ingestuurd werk terug gevorderd had, gaf hetzelfde afzonderlijk uit. Er straalt meer dichterlijke stoutheid in zijn dicht, dan in de andere, door: doch het verheft zich niet meer dan deze boven het middelmatige. R.I.P., beroepen II. 76. De belangrikheid der stof bewoog mij-zelf den eerbiedwaardigen Grijsaard te bezingen. Groot was mijne verwondering toen de Geheimschrijver dier Maatschappij mij, namens dezelve, den 30 September j.l. schreef, dat zij 'mij het verdiende loon der kunst willende aanbieden, mij een gouden eerteeken, als een kenmerk der algemeene goedkeuring voor mijn ingezonden werk toegekend hadde.' Hij verlangde te weten, waar ik dit wilde bestemd hebben: ik voldeed dit aanzoek: en groot was andermaal mijne verwondering: men zond mij -- een zilveren medailletjen over. Eene rhetorikale verstrooidheid! eene , 's (Zie hier voren bl. 30, 14e vers.)

BATHIL werd uitgenoodigd, om den zin te voltrekken, en kon er niet in slagen. Toen deed de Mantuaner zich kennen, en voltrok de verzen aldus:

Aan andren niet aan u dient, vogels, das uw woning.
Aan andren niet aan u dient, schapen, dus uw kleed.
Aan andren niet aan u dient, bijen, dus uw honing.
Aan andren niet aan u dient, ossen, dus uw zweet.

BATHIL werd Rome ten spot.

- (16) Blijkens een' brief gesteld in den *Journal de Gand* van 4 Augustus 1827, bekroonde het Rhetorijk van Rousselaer, den Voorzitter van het Rhetorijk van Meenen, M.H. DE MUIJNCK, over het dichtwerk: *Nero's gruwelen*.

De schrijver van dien brief haalt zestien verzen aan, waarin die gelauwerde Poëet uitmunt, *En geeft van kunde in 't na te schrijven de eêlste blijk!*^(a) want men kan dezelve bijna letterlijk in het dichtstuk: *De verlichting*, door H.H. KLIJN vinden, op de 16^e en 18^e bl. van den I^{en} zang^(b).

Men kan niet alle dichtwerken kennen, en echter een bevoegd Kunstregter zijn: maar als men een prulwerk, waarin wel

Purpureus late qui splendeat unus et alter
Assuitur pannus^(c),

maar waarin men tevens de gestolen brokken niet eens met het overige pseudo-pindarisch gezwets heeft kunnen zamennaaijen,

- ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formoe^(d),

Dan zeker kan men op den naam van Kunstregter geene aanspraak maken.

En dit was hier het geval met het prijsvers, dat voor zinspreuk *door arbeid en ijver*^(e) had; en dat het eindloos verre voor hetgene: *uit kunstmin* moest ondergeven^(f).

Hier mede stappen wij van Vlaanderen's letterkundigen CARTOUCHE af^(a).

- (17) Het Rhetorijk van Deinze schreef, tegen 15 Julij 1827, tot prijsvraag uit: *Het heil en onheil der tooneeluitoefening*, in een heldendicht, van.... 80 tot 120 verzen.

Dit geveerde heldendicht moest gelukkiglijk van geen' langen adem zijn, zoo men ziet! en kan tot een' tegenhanger dienen van het heldendicht: *de klassiade* door BARBAZ, dat wij hier in zijn geheel willen.... mededeelen.

I. Ik zing den grooten KLAAS, ten hoogsten stand verheven.

Zang

II. Help, Zanggodinnendom! ai, wil mij lauwen geven!

III. Mijn held wordt jongeling, zijn baard schiet stoppels uit.

IV. Hij leert, als tweede EÖOL hard blazen op de fluit.

V. Hij durft met trotschen moed op steile ladders klimmen.

- (a) Zie hier voren, bl. 7, v. 2 In de Lees: Zie de Vreedheid van Nero, , 8 1837. Rousselaere. De ! wat onderwerp! en dit schrijft eene Maatschappij van kunst in de IXe eeuw uit! het prulldicht, bl. 21 voorkomende, had zij nooit moeten uitgeven, al bewijst hetzelve, dat de poëstaster gelezen heeft. Dan wij gaan hetzelve liefst stilzwijgend voorbij: wij zouden te veel om onze Landgenooten te blozen hebben! -- waarom alles in die Letterkundige kampen zoo naauw, zoo slaafsch bepaald; het papier, de maat en het getal der verzen, enz.? waarom geen historiekundige Romance, geen volkslied, geen boekje voor het onderwijs ter behandeling voorgesteld? waarom geene vertaling in fransche verzen uit onze verdienstelijkste Dichters gevraagd, om aldus onze Poëzij zelfs door middel der mededingster, die haar thans verdringt, bekend te maken? waarom geene poging tot opbeuring der Vaderlandsche Tooneelpoëzij gedaan? waarom.... dan genoeg! Ik zou zoo ligt niet ophouden van vragen, en zoo ligt geene antwoord bekomen. Het komt mij voor, dat de volgende aanmerking op voor eene toepassing vatbaar is: ‘ ‘ [, T. VI, p. 518. Ed. de Paris, 1818.] nam het besluit, om elk tot den dood te... vervelen. De medoogenlooze Keizer schreef al den meesteren der openbare scholen voor, om zijne verzen aan de leerlingen te dicteren; gelijk de oude Scholiast op I. 29 aantee kent, daar de Hekeldichter zegt:

- VI. Hij hoort in 's afgronds nacht trompetgeschal van schimmen.
- VII. Hij kiest een dierbre gâ, en gaat er meê te bed.
- VIII. Hij worstelt met fortuin, en stelt haar fier de wet.
- IX. Gelijk een pijl den boog, laat hij den rampspoed achter.
- X. Dan stijgt hij hemelwaart, want KLAAS wordt torenwachter.

- (18) In vele dichtstrijden is het een vereischte, om den prijs te kunnen behalen, dat de Dichter bij de prijsuitdeeling tegenwoordig is, Zoo niet valt de prijs aan dengenen, die hem opvolgt^(a). Zoo bekwaam, in den voormelden prijskamp tot Deijnze in 1827 de heer D'HUYGELAERE, belauwerde Poëet van Audenaerde, de door hem, volgens het program, uit hoofde mijner afwezigheid, verdiende medaille, die ik, volgens de Regters, verdiende^(b).
- (19) In de stuks geplaatst vóór het heldendicht: *Liederyk de Buck*, door P.A. PRIEM, van Brugge, vindt men eene *Aanspraak tot de vergadering van de vlaemsche Tael-belusters in het gildhof der Getrouwige Herten binnen Ieper, op den 12 slagmaend 1809, dag der uytreyking van den gouden eer-loon*.
Zie hier een staaltje uit die aanspraak: 'Syn de Vlamingen het uytshot der volkeren? En wy naementlyk, Westerlingen, syn wy soo ver gebragt, dat wy als... slép-draegers achter den rug staen, niet alleen van inwonders van groote en verlichte ryken, maer selfs onse gebuermannen de Hollanders.... Met verdriet kan men maer óverslaegen de hier en daer gesaeyde overblyfsels van geestvolle voordbrengsels van vernuft; vaste blyken van kloeke verstanden, welke onsen hoek met luyster en roem zouden vervold hebben, waeren hunne werken door onse vaddigheyd en schraep-siekte niet in het duyster gebléven. - Hollanders schreeven, lieten hunne werken drukken, en sy wierden gekocht. Vlamingen hebben geschréven, séker synde niet verkocht te worden, wagteden sich te laeten drukken, en dus vermoorden hunne schriften in de Lethé.' Dus spreekt de Geleerde, die den Dichtkamp ontworpen had, en wier gevoelens de kunstregter PRIEM klaarblijkelijk, uit hoofde der uitgave dier aanspraak, aankleeft.
Wie het lust leze aldaar bl. XXI over de hollandsche Poëten.
- (20) Die dit verschil weet uit een te zetten, al heeft hij nooit den *casus emphaticus*^(c) hooren noemen, is in Vlaanderen een knappe jongen, en mag op een bureel gaan schrijven.
- 21 Het *geestelijk vraagstuk*, dat in sommige prijskampen voorgesteld wordt, bestaat in een bijbelraadzel, in heldenverzen te beantwoorden. - De *kamervraag* is iets in dien smaak, en zij hangt gewoonlijk aan het vaandel der Maatschappij ten dage van het kunstfeest.
Ook in HOLLAND hielden zich eertijds de redelooze Rederijkers zich met dergelijke *abracadabra* bezig^(a).
- (22) Het *geestelijk vraagstuk*, dat in sommige prijskampen voorgesteld wordt, bestaat in een bijbelraadzel, in heldenverzen te beantwoorden. - De *kamervraag* is iets in dien smaak, en zij hangt gewoonlijk aan het vaandel der Maatschappij ten dage van het kunstfeest.
Ook in HOLLAND hielden zich eertijds de redelooze Rederijkers zich met dergelijke *abracadabra* bezig^(a).
- (a) Well is waar dat zulks strekt, om meer luister aan het feest der prijsuitreiking, en aan de quadrillen van het gemeenlijk daarop volgend bal bij te zetten; maar met dit alles belet het den Schrijver mede te dingen, die, wegens verre plaatsafgelegenheid of bezigheden, ten prijskamp en bal niet kan verschijnen, en in het verkeerde denkbeeld is, dat, wie het beste dichtstuk inlevert, de medaille verdient. Mijn bekroond, en tevens onbekroond, Dichtstuk: Lierzang, treft men aan bl. 31 van de Thielt, 1827.
- (c) Zie 's II deel, bl. 61, en , (Antw., 1824.) bl. 99. 'Wy hebben "zegt de laatste" een , volgens hetwelk wy wel degelijk bevoegd zijn om te zeggen: Immers, waerom zouden wy (in voorstellen, waerin het nominatief geene werking overbrengt op iets anders) die kracht- en nadrukgevende niet mogen laten hooren, als dit onzer bevorderlijk ware.'
- (a) Zie W. , gepr. bij de woorden: en . De laatste deed zulke verbazende vorderingen in boerewaardheden te berijmen, dat hij, in plaats van het brood in het zweet zijns aanschijs te winnen, in eenen gemakkelijken leuningstoel oefeningen houden, -- en geestelijke zangen berijmen kon, waarmede men in de eeuw der berijmde bijbelbiographien en vijgachliglaffe mistiekerij zoo veel op had: dit lot viel te beurt -- en , stierf, even als , in een gasthuis.
- (a) Zie W. , gepr. bij de woorden: en . De laatste deed zulke verbazende vorderingen in boerewaardheden te berijmen, dat hij, in plaats van het brood in het zweet zijns aanschijs te winnen, in eenen gemakkelijken leuningstoel oefeningen houden, -- en geestelijke zangen

- (23) In weet-Vlaanderen hebben de meeste Rhetorijken een *Dichtkunstmeester*, die met meer dan ééne zaak belast is; als: een vers aan het hoofd der prijskaarten te stellen, enz. Wij willen de nieuwsgierigheid van den Lezer voldoen, met hem twee stukjes van dien harden kost op te dissen. Hij oordeele uit dezelve, of wij met regt ons tegen het misbruik der *Mythologie* verzetten: het Rhetorijk van *Rousselaere* voegde de volgende rijmpjes bij de prijskaart van haren diefkunststrijd voor 8 Julij 1827:

Kom: reden-helden-stoet! APOLOS gunstelingen!
Laet ons het lauwergrœn om uwe schedlen vringen:
Stap onze reenzael in: beklem den HELICON.
Dat d'eerkranen op uw borst blinke als een' middagzon:
Kom: laet geen agterdogt uw konstmin onderdrukken.
Geen onregt, nog bedrog zal d'eerglans u ontrukken^(b).

Het Rhetorijk van *Meenen*, dat in plaats van de zinspreuk: *Erudimini qui iudicatis*, degene van *beminders van harte draagt*^(c), wakkerde, bij haren kunststrijd van 21 October 1827, waarin men, in plaats van de *KUNSTbeschaving*, de *VOLKSbeschaving* uitschreef, de mededingers door het volgende *klinkdicht* op:

Ofschoon dat PHEBUS thans, met zijne ontvlamde raadren,
Zich, door den dierenriem, naar 't oord des steenboks snelt,
En wij den wintervorst met loome schreên zien naadren,
Er groent nog letterloof op Neêrlands vruchthaar veld.

Beminneren van de kunst! geachte redevaadren!
Komt, plukt die glorieblaan, met luister vol geweld!
Een golvend dichtvuur stroom door boezem, ziel en aadren,
Wijl gij de vingren op de snaar der citer steld.

Ja, Meenen stelt voor u het redestrijdperk open.
Wat prikkel kan u meer tot de kunsttoefning nopen?
De LEIJNIMF wacht u af met snakkend ongeduld.

De blonde THEMIS met het floers voor 't oog geslagen,
Laat hier geen onregt den gewijden krans wegdragen.
Hier, waar gij regt en orde onkreukbaar vinden zult^(a).

Ce sonnet sans défaut vaut seul un long poëme!

ESCULAAP, APOLLO'S zoon! wek even, als eenen HIPPOLYTUS, den doorgeleerden
CHRYSOSTOMUS MATHANASIOS, dit model van alle *Commentatores cum notis perpetuis*, en
derhalve het mijne, uit het graf, opdat hij het talloos tal schoonheden van dit godlijk *chef-d'oeuvre d'un inconnu* ontlede. Leve de *Mythologie*!

- (24) Elk weet in Vlaanderen wat een *eerelid* is!
- (25) 'Dat er in de gelijkheid van voorletters bij onderscheidene woorden eenige welluidendheid is, zou niet moeilijk vallen te bewijzen; en wy hebben er de blijken van in ons nederduitsch, waarin zich oneindig veel algemeen aangenomen spreekwijzen, of door het slotrijm, of door dezen voorletterklank (als ik het zoo noemen mag) kenteekenen. Dus zegt men, b.v. *lief en leed.... land en zand....* Nog tegenwoordig levert ons deze herhaling van dezelfde voorletter somtijds eene zoetvloeiendheid op, die met veel nadruk gepaard gaat; ook hebben de Grieksche Redenaars dit met oordeel opgemerkt.'
- Dit merkt de Nestor onzer Letterkunde, onder andere, aan^(b); tot een voorbeeld van de uitwerking dezer waarneming verzendt hij ons naar de verzen:

Dat diepgetroffen hart.....

berijmen kon, waarmede men in de eeuw der berijmde bijbelbiographien en vijgachliglaffe mistiekerij zoo veel op had: dit lot viel te beurt -- en, stierf, even als, in een gasthuis.

- (b) Zie dit uiteengezet in 's zijner Ie deel, bl. V.
- (c) Zie een' stekeligen brief over den onderhavigen prijskamp, gedagteekend uit, 25 1827 in de

Daar 't van uw dierbre mond zijn heil, en heul, en heeling,
En 't leven van den lach van uwe lippen wacht^(c)!

TOLLENS maakt schier op elke bladz. gebruik van dit kunstgreepje. Men zouge echter, dat een werk kunstig, doch niet gekunsteld zij. *Simplex sigillum veri*, was de gouden spreuk van een' groot man.

Wij verzenden den Lezer naar een Leerdicht van PIETER VAN DEN BOSCH: *De ware Dichtkunst altijd eenvoudig*, waarin men, bij menigen anderen wenk, het volgende aantreft:

Men hoort op 't schouwtooneel een lier- of heldentoon;
Men voert zijn helden in met onbezonnen razen;
Vertoont een herderin door weitschen opschik schoon;
Een gaapt verschriklijk wijd, om op een fluit te blazen.
Het heuzelend vernuft speelt zelfs met bloed geluid;
't Zoekt woorden die in 't oor gelijke klanken baren;
Het steent voor steenen; 't weent voor weenen; en besluit
Dat zulk een kunst het oor kan snoeren aan de snaren^(a).

- (26) HUYGENS, VONDEL, POOT, CATS, VOS, ANTONIDES, DE KRUYFF, HEINSIUS en anderen hebben wel eens vreemde koppelwoorden geschept.

Men zie over deze Schrijvers, betreffende die woorden, WITSEN GEYSBEEK^(b), die uit een H.S. van S. TARGIER het volgende aanhaalt:

Nu dreunen onze tempelkooren
Van mintriomfffeestorgelspelgeluid.

Boven de les van PELS^(c) houde men de waarschuwing van VOLTAIRE (*Conseils à un Journaliste*) over het woordensmeden in het oog: 'N'employez jamais un mot nouveau, à moins qu'il n'ait ces trois qualités, d'être nécessaire, intelligible et sonore.'

VOLTAIRE poogde vruchteloos het woord *impasse* ter vervanging van *cul-de-sac* in te voeren.

Onze eenige BILDERDIJK weet met deze kunstgreep in zijne zin- en zaakrijke gedichten te tooveren.

- (27) Het kniegedicht (*poème improvisé*) was bij de wedstrijden onzer Rhetorijken in onbruik geraakt. De koninklijke Maatschappij van Brugge heeft, bij haren Dichtstrijd van 16^{den} Junij 1828, getragt hetzelfde in zijne vorige regten te herstellen.

*Multa remascentur quoe jam cecidère, cadentque
Quoe nunc sunt in honore.* HOR., *De Arte*, v. 70.

- (28) Deze namen zijn den hoofden der Rhetorijken bijgebleven, om dat onze Prinsen, ten tijde van den bloei der Genootschappen, er deel van maakten.

Ook hadden de Rhetorijkers de oude gewoonte hunne aanspraak aan den Prins hunner kamer te rigten; derhalve vindt men dit *Prins* of *Prince* zeer overvloedig in hunne rijmen. Even als de Provenzalén, en, na hen, de Italianen het *Canzon* of aanspraak aan hun lied gebruikten; gelijk dit in PETRARCHA, en andere oude Italiaansche Dichters, gestadig voorkomt^(a).

Het aloude Rhetorijk der Catharinisten van *Aelst*, dat volgens de jaartelletters zijner zinspreuk: AMOR VINCIT, in 1107 beweerd ingesteld te zijn^(b), bewaart een boek, voorzien van de onderteekeningen der bekroonde hoofden, die deel van het zelve gemaakt hebben.

PHILIPS DE SCHOONE loofde zelfs bij de Brusselsche Rederijkkamer *het bouk* een eereprijs uit, bestaande in een' gouden ring met een' kostbaren diamant: JAN VAN DEN DALE behaalde denzelven^(c).

(b) Zie dit uiteengezet in 's zijner Ie deel, bl. V.

(b) Geprez. D. III, bl. 483, en D. VI, bl. 410. Zie mede mijn Brussel, Sacré, 1829, bl. 27. bl. 4.

(a) in zijne uitlegging op het 54e vers des I zangs van 's hoofdwerk, dat onlangs, even als door , heeft omgewerkt. wij verlangen, dat 's ook eens omgewerkt worde., I. 246. Er bestaat in de geboortestad van den Dichter sinds eeuwen een haat tusschen de en De staatkundige oorzaak van dien twist leert men kennen uit het zeldzaam werkje: Leuven, by Van der Aa. (in-12.)Zie

- (29) In de elfde eeuw was de onwetendheid in Vlaanderen ten top gestegen; het volk was van al hogenaamd onderwijs verstoken; de grootsten zelfs rekenden het zich eene eer niet te kunnen lezen, noch schrijven; dermate dat zij in publieke akten deden stellen: 'de gemelde heer heeft verklaard niet te kunnen schrijven, ingezien zijne hoedanigheid van edelman'^(d). Van daar de zegelringen, ter vervanging der handteekens. - Thans is die mode van op zijne domheid trots te zijn bijna geheel over: en, voor zijn geld, kan de rijke man geest en vernuft tot het schrijven huren, met een' kundigen geheimschrijver in dienst te nemen.

De Vader onzer oude Dichtkunde JACOB VAN MAERLANT^(e), geboren in Vlaanderen in 1255, was een wonder van geleerdheid voor dien tijd; daar hij tot de leken behoorde; die destijds tot de klerken^(f) of geestelijken, wegens onkunde, gelijk de beesten tot de menschen stonden^(a); hij was echter zeer nederig: zijne volgende bede, rigt ik mede, om dat ik ook een Vlaming ben, tot mijne Hollandsche Lezers:

Ende om dat ik Vlaminc ben
Met goeder herte biddic hen,
Die dit Dietsche sullen lesen,
Dat si miins genadich wesen;
Ende lesen sire in somich woort,
Dat in het land es ongehoort,
Men moet om de rime souken
Misselike tonghe in bouken.

De Monniken hadden het geheim gevonden, om de karakters van min nuttige boeken uit te wisschen, als het pergament hun ontbrak^(b): dat zij dit echter niet steeds met kennis van zaken deden, blijkt uit de heerlijke werken: CAJI, *institutiones*, en CICERONIS, *de republicâ*, die men, omlangs ontdekt heeft, door de uitwissching van de karakters, die de eerste vervangen hadden; welke eerste men door een geheim weder te voorschijn had doen komen.

- (30) BOILEAU in zijn beroepen *Discours sur la satyre*, zegt: 'En certains pays on condamne les méchans poëtes à effacer leurs écrits avec la langue'; en hij voegt er in eene aanmerking bij: 'dans le temple, qui est aujourd'hui l'abbaye d'Ainay à Lyon.'
'Ce temple', zegt zijn uitlegger DE ST. MARC, 'avait été bâti par les soixante nations des Gaules, en l'honneur d'Auguste. L'empereur Caligula y institua des jeux et y fonda des prix pour les disputes d'Eloquence et de Poésie, qui s'y faisaient en langue grecque et latine; mais il établit aussi des peines contre ceux qui ne réussiraient pas en ces sortes de disputes. Les vaincus étaient obligés de donner des prix aux vainqueurs, et de composer des discours à leur louange. Mais ceux dont les discours avoient été trouvés les plus mauvais, étoient contraints de les effacer avec la langue, ou avec une éponge, pour éviter d'être battus de verges, ou d'être plongés dans le Rhône'^(c).

Een even zonderling gebruik bestond er in de stad Thebe. De Schilder die het slechtste schilderstuk inleverde, moest eene boet betalen^(a).

- (31) D * * *Ex-Législateur*, (en tevens *ex-poëte*) heeft geheel het werk: *le Code Civil*, in alexandrijnen gesteld. Ook zijn de twee eerste boeken in fransche mengelverzen overgebracht. De geheele berijming van dit werk is aan de Keizerin opgedragen. De Schrijver zegt tot haar:

*Louise, Reine illustre, auguste Impératrice,
Des fruits d'un tel travail deviens la protectrice!
Au Code ton Époux, le grand Napoléon,
A la fois imprima son génie et son nom.
A côté de son nom que tout immortalise
Souffre qu'on donne place à celui de Louise.
A cet heureux signal le beau Sexe empressé,*

, art. en de daár aangehaalde plaatzen. Men vindt eene breedvoerige geschiedenis van die Kamer door geplaatst voor de Brussel, 1824.

- (d) , I. 152. -- Dat men hier altijd veel van het hield, blijkt uit de afleiding, die men aan dit woord wil geven. (Ib. 156.) Zie over hem den voor 1829, bl. . Zie over het woord (waarvan afstamt) , , V. 334., , D. I, bl. 3., beroepen werk, I, 152.
(c) , 20. Zie mede: ou part. I. ch. 12. Op die straffen zinspeelt I. 43: , [tom. I. p. 177.] gewaagt van de wet der Tienmannen, die de doodstraf tegen de Dichters [lasterdichters] uitspraak. -- Peinture. -- Paris, 1776. Vol. I, p. 18.

*Du temple de la Loi trop long-temps repoussé,
Va pour le visiter sous sa forme nouvelle
Se présenter en foule et disputer de zèle.
Ses droits y sont écrits, ses devoirs rappelés.
Tour-à-tour à ses yeux ils seront dévoilés.*

Het eerste artikel vangt aldus aan:

*La Loi reçoit partout son exécution
Dès que l'on en connaît la promulgation.*

CHRISTOPHER HAIN heeft mede in versmaat gebragt : *Idea juris universi*, met de bijvoeging: *Synopsis institutionum imperialium metrica*. GROTIUS bewerkte een deel der *Instituten* in hexameters.

(32) *Ils ne dormiront plus... qu'en lisant leurs écrits.*

Dit vers sluit het hekeldicht van GILBERT: *le dix-huitième siècle*.

Vierde zang.

Apparent rari nantes in gurgite vasto.

AENEID., *L.I.* v. 118.

Vierde zang.

I.

GENOEG heb ik gezegd, voor korte menschenooren.
 Toch doet de blijde hoop een' zachten lichtstraal gloren,
 En schoon ge op Schelde en Lei verongelukten ziet,
 Niet elke plank verzonk, die hulp en redding biedt.

Neen, op nieuwjaarsdag nog, wen elk ons vurig zegent,
 En 't rijmpjes van elk slag, om ons te plagen, regent,
 Schenkt Belgies Muzenkoor een frischontloken bloem,
 Die, spijt de vlagen, bloeit tot Vlaandren's letterroem.
 Wie prijst niet WILLEMS, die de moedertaal verdedigt,
 Als haar de vreemdling, ja, de Gallo-Belg beledigt;
 Die haar, met d'ijver van STEVYN, beoefent, eert⁽¹⁾;
 En haar bevochten roem en Dichtkunstschat vermeert⁽²⁾?
 Maar zijn er andren nog, die, met onwrikbre schreden,
 In Neêrlands Bardenkoor ligt eenmaal zullen treden; -
 Ontdekt men hier en dáár één enklen rozenknop,
 De vruchtbre distel heft, met talloos tal, den kop.

VAN RYSINGEN (wien ik een stille traan blijf schenken,
 Wien ons verstand en hart, met dankbren rouw, herdenken,
 Die geestverdrukking fier en wansmaak stout bestreed,)
 Stierf jong, tot RIMAX vreugd, en DICHTKUNSTLIEF tot leed⁽³⁾.
 'k Zal Haar, die 't blinkend spoor van MOENS betreedt niet noemen,
 Dat IJpren haar bekroon, Dixmuide moog haar roemen;

Men leest heur naam niet in mijn kunsteloze blaân.
Wel! doe zij-zelve dien in 's Lands gedenkboek staan⁽⁴⁾.

II.

Voor 't Land, waar nooit de lier de zedeloosheid huldigt⁽⁵⁾,
Noch, als de Gal wel eens, al schertsend, verontschuldigt;
Waar zij, behandeld door een vlekkelooze hand,
Zoo zielverheffend klinkt voor deugd en Vorst en Land,
En, in geen schuilhoek zelfs, een zeedloos lied doet hooren;
Is zeker 's Hemels telg, de Dichtkunst, niet verloren⁽⁶⁾.
't Vliet eens in zangen uit, des Vlamings rein gevoel,
En, magtig zijner Taal, bereikt hij 't edelst doel.

III.

Al ben ik geen poëet, 'k mag in de toekomst lezen:
Eens is de Dichtkunst hier, trots tegenstand, verzezen.
Zij vlood voor Spanje's en voor Frankrijks dwinglandij,
Maar slaat aan 't speeltuig de eens geknelde hand, weêr vrij.
Vergoede ons dra die tijd, dat ook aan onze zangen
De Noorderbroeders, op hun beurt, met wellust hangen!
Dan spreide, als heldre star aan VLAANDREN'S lettertrans,
Ook hier een *Instituut* zijn schitterenden glans!
Al zie men aanstonds, hoe men werf langs straat en wijken,
In de Akademiestoel geen veertig schrijvers prijken.

IV.

Intusschen dat men leeft op hoop, en d'ijver kweekt,
Wat is er, dat hier steeds ontbrak, en nog ontbreekt;
Al deelt men prijzen uit, op zalen en in tenten?
Gstrenger Schrijvers en min zwakke *Recensenten*.
Gij, die in rijmgegons uw tijd vermoorden wilt,
Roep uit: 'waarom toch aan 't beschaven tijd verspild?'

Daar uw *Prospectus* reeds de onzaalge pers doet kraken,
 Moet gij, als bij het schoft, het halve werk nog maken.
 De Schrijver is hier vaak zijn eigen *recensent*,
 En zijn berisping-zelv' verkeert in *compliment*.
 Wat schenkt hem letterroem? Een diefstal of een logen.
 Geen **Sentinelle** waakt, en de *Argus* sloot zijne oogen⁽⁷⁾.
 Geen *Nieskruid* biedt men aan der rijmelaars bleeke rij⁽⁸⁾,
 Opdat hun 't zware hoofd verligt, gezuiverd zij;
 Noch wenscht al knikkend toe, als men 't naar wensch hoort werken:
 'Mijn heer, God zegene u, en wille u 't brein versterken!'

Een vleijer slechts vergoedt al, wat in 't daglicht rijst,
 En prijzen kan slechts hij, die met bepaling prijst.
 Hoe lang strooit CRITO nog voor elk verdorde bloemen,
 Daar hij zelfs d'opslag van de werken weet te roemen?
 Als CRITO spreken wil, is elk reeds overtuigd;
 Elk kust de steenen, als zich CRITO nederbuigt.
 'k Verkies liefst van 't gevoel des Aristarchs te wezen,
 Dan 't zoo geprezen werk, het godlijk werk, te lezen.

V.

Gij, jongling! eens de roem van uw gezin, uw land,
 Die niet elk Neerlandsch schrift of goedkeurt of verbant;
 Die liever roem verdient, dan kunst of gunst te bedelen;
 Gij, alles u verplicht, gij kunt u zelf veredelen;
 En niet vergeefs lacht op het eind der letterbaan
 De hooggehangen krans uw hopende oogen aan.
 Gij, wien de Poezij, in elke vreugd en smarte,
 Niet enkel wellust, maar behoefte is voor het harte,
 Zoudt op een eiland zelfs, waar gij geen sterfling ziet,
 Het volgestroomd gevoel uitstorten in uw lied.

De teedre filomeel, die onder lustprieelen
 De wandlaars toovrend streelt, blijft de eigen toonen kwelen,
 Al zit zij, eenzaam, aan het zeestrand op een rots,
 Bij woedend windgeloei, en gierend golfgeklots⁽⁹⁾.

Gij, wien een's *Dichters* werk den boezem doet ontgloeijen,
 Laat, in de ontroeringsdrift, benijdbre tranen vloeijen,
 Als ge uitroept: 'wat barbaar blijft bij die zangen koel?
 Ik ook ben Dichter, ja! 'k heb dichterlijk gevoel!
 U, jongling, juich ik toe! U dient een gids beschoren.

VI.

't Zij BILDERDIJK! hij moge uw letterlust bekoren.
 Wien hij bekoren kan heeft vordering gemaakt⁽¹⁰⁾
 Wel hem, die in uw werk een reinen wellust smaakt,
 O BILDERDIJK, wen gij in onnavolgbre zangen
 Of Griek of Romer volgt; die aan uw toon blijft hangen,
 Als gij, met milde hand, het letterooft hem biedt,
 Dat in uw vruchtbren tuin op Holland's grond ontschiet.
 Ja, onuitputbre geest, regt dichterlijke Dichter,
 Een dwerg ontruikt de knods aan Herkles vuist veel ligter,
 Dan iemand u de lier, die zielverrukkend klinkt,
 En eens, als Orfeus luit, aan Pindus hemel blinkt.
 Genoeg! Der Dichtren Vorst bezongen, noch verdedigd!
 Verdorren moet de hand, die de achtbre kruin beledigt!

VII.

Ik weet het: Vlaandren zwaait meest hem den wierook toe,
 Die 't Vaderland bezong, gezweept door 's Gaulers roê.
 Ik ken er menigeen, die stout hem na wil apen:
 Hij staat met HELMERS op, en gaat met HELMERS slapen.
 Maar menig heeft zich in dien lossen keus vergist,
 Die HELMERS leemten heeft, en HELMERS schoonheên mist.
 Voor hem, dien de eedle Bard, gelijk een Meester huldigt,
 Aan wien hij zijne kunst, zijn luister was verschuldigd;
 Voor hem, die schittrend, als der Dichtkunst morgenster
 Zich ophief, - Barneveld bezong en Lucifer,
 Kniel ik ter neêr; ik kniel voor de aangebeden Schimmen,
 Die 't Dichtkunstlicht, zoo lang bedekt, hier deden klimmen.

'k Stel tot bewondring hen, niet tot modellen, voor,
 Als grooter Dichter glanst in nooitgetaanden gloor.
 Soms moge VONDEL fraai, verheven, roerend zingen,
 Wat poogt men langer *hem* tot afgod op te dringen,
 Die wel op stoute wiek bijwijlen zich verheft,
 En met een tooverslag den boezem streelt en treft,
 Doch wansmaak, valsch vernuft aan teêr- en stoutheid paarde.
 Die (ligt na dat hij pas verwondring, geestdrift baarde,)
 Vaak lach- of slaaplust wekt door klinkklank of gebrom⁽¹¹⁾.
 Te lager stort hij neêr, valt hij, die schittrend klom.

Triumf! de dorgeschaafde en doodgelikte zangen
 Der FEITAMASCHE School zijn door de taal vervangen
 Der geestdrift, des gevoels (van 't juk der vitterij
 Na worstlen losgerukt), - door ware Poezij.
 Thans rijst der Muze, eens in het keurslijf stijf geregen,
 Het rieten stafje van Pedanten niet meer tegen.
 Fier, vrij, als 's menschen geest, steeg ze op in zwiergen dos,
 En 't hartontvlammend vuur spatte in heur zangen los.

VIII.

Om onzen zangberg naar den kunsteisch in te rigten,
 En er een geestig gek- en gasthuis op te stichten,
 Hoefde ik de vindingskracht van schrandren KIECKEPOOT,
 Die Vlaandren menig plan, een wedde waardig, bood⁽¹²⁾!
 Doch mag een ander, nooit dien zangberg opgetreden,
 Hem wetten schrijven, en BOILEAU in 't breed ontleden,
 Wat hindert, dat ik ook, den kunststaf in de hand,
 Gelijk DE SIMPEL, in den regterstoel mij plant⁽¹³⁾,
 Schoon 'k u niet, als VAN LOO, in zes paar verzen streele,
 Met *Phoebus, Mars, Auroor, Tithonus, Filomele*,
 VAN LOO, die 't wetboek van de Dichtkunst heeft berijmd,
 Drie duizend verzen schier daartoe heeft zaamgelijmd⁽¹⁴⁾.

IX.

Wilt gij door 't drok gewoel der ongewijden boren?
 Gij moet en zuivre taal en zuivre maat doen hooren.
 Doe niet als menigeen, die met de woorden kaatst,
 En hen, gelijk het valt, nu hier, dan ginder plaatst;
 Bij wien men in elk vers een woord verminkt zal lezen,
 Als of een neêrlandsch dicht geen Nederlandsch moest wezen.
 En of, trots roede en plak, een vlaamsche MAEVIUS⁽¹⁵⁾,
 Het regt bezat van een *Notarjus Belgicus*⁽¹⁶⁾
 Of belgischen BARTHOOL, om slechts op andre wetten,
 Dan van de moedertaal, met haviksblik, te letten.
 De versbouw levere ook der aandacht rijke stof!
 Wilt gij niet stromplend dwalen naar der Dichtkunst hof,
 Van 't spoor. 't Vers vloeit vaak traag, dat schichtig voort moet snellen,
 En 't stapt op éénen trant, wat of het moog' vertellen⁽¹⁷⁾.

*'t Zij 't mingevalletjen, al in de groene laan,
 Bij 't murmelen der beek, bij 't blikkeren der maan,
 't Zij 't bloedig oorlogsveld, bij 't briesschen van de paarden,
 Bij 't gillen van het volk, bij 't klettren van de zwaarden.*

Zulk vers, hoe fraai het zij, heeft des *al niet te min*
 Bijwijl *ik weet niet wat*, dat slaaplust vordert, in.

Heb schoonheen aan natuur, vernuft en kunst te danken;
 Wees schilder door gevoel, door maatgang, woorden, klanken;
 Schets niet *den donder*, die door 't donker romlend raast,
 Als 't koeltje, dat door 't zachtgeschud geboomte blaast;
 Maalt gij een eiland af, ik zie het met mijne ooren,
Op de onafmeetlijkheid der wateren verloren⁽¹⁸⁾.

Schoon zingt gij, als de gloed die u, wanneer gij schreeft,
 Bezielde, in 's Lezers ziel, met d' eigen kracht, herleeft.

Wel hem, die stout zich durft in hooger kreits verplaatsen,
 Een glanzend licht op zijn taafreel doen wederkaatsen;
 Het straalt den kantzuil door, dien hem Verbeelding biedt,
 Als hij, op MILTON'S spoor, haar tooverrijk doorschiet.
 Hij, nieuwe Schepper, wenkt, - en nieuwe wondren blinken;
 Hij spreekt, - en werelden ontstaan er, of verzinken.

Wie 't onbetaalbre boek met tranen niet besproeit
 Bij Dido's klagt, waan niet, dat Dichtvuur hem doorgloeit.
 Dwaas, die van Phillis lachje en kusje waagt te spreken,
 En, huichlend, 's anderdaags de passie mij komt preken;
 Dwaas, die op 't oorlogsveld het bloed bij stroomen stort,
 En doodsch verbleekt, als 't zoutvat omgeworpen wordt⁽¹⁹⁾.
 Dwaas, die den storm ontbindt, bij 't klotsen van de golven,
 En slechts in 't pluimenbed tot hier toe lag bedolven.
 Wat zoekt gij buiten u? Daal in u-zelf, - en zing!
 Wie dan bij d'echten toon een sombre siddering
 Of zachte ontroering voelt, zal bij dien toon ontgloeijen;
 Zijn diepbewogen ziel voelt door dien toon zich boeijen.

Bij 't edelste verstand, hoe rijk aan kracht en gloed,
 Verraadt altijd het vers de laagheid van 't gemoed⁽²⁰⁾.
 Beoefen, min de deugd: zij zal uw hart verheffen,
 Uw pen besturen, en ons onweêrstaanbaar treffen.
 Als mensch, als Dichter groot, wint gij het schoonste loon.

Verbeelding, geest, gevoel! gij schept der Muzen zoon;
 Gij steunt hem in zijn vaart op onafmatbre wieken.
 Hij zingt, en ziet de zon des roems voor hem aan 't krieken;
 Bij 't koestrend licht, dat ze op 't afmattend spoor verspreid,
 Rijst voor zijn oog 't gestigt der grootsche Onsterfelijkheid.
 Verrukking grijpt hem aan; hij geeft een nietig leven
 De onsterfelijkheid ten beste, en voelt zich de aarde ontheven.

X.

Op, Dichters! aan de Kunst met warme ziel gehecht!
Triumf, in Vlaandren's oord bloeit Ge eens! IK HEB 'T GEZEGD⁽²¹⁾!

Eindnoten:

- (1) SIMON STEVYN, geboren te Brugge omtrent het midden der XVe eeuw, de vriend en onderwijzer in de wiskunde van MAURITS, de uitvinder der tientallige breuken, en een warm voorstaander zijner moedertaal. In zijne redevoering: *Uytspraek van de weerdicgheyt der Duitsche tael*, beweert en toont hij aan, dat er geene taal zoo rijk in koppelwoorden en éénlettergrepige woorden is dan de vlaamsche.
In den *Dichtkundel der Koninklijke letterkundige Maatschappij van Brugge* voor 1821, treft men, boven eene *Redevoering* op den Nederlandschen Archimedes van M.F.T. VERHAEGHE, het bekroonde *Lofdicht op Stevyn*, van M. VAN SOMEREN aan.
Men raadplege verder JUSTINI-CORNELII VOORDUIN, *laudatio Simonis Stevini*, te vinden in de *Annales Universitatis Gandavensis*, 1821 - 22.
- (2) M. WILLEMS, van Antwerpen, Lid van het Instituut, een onzer Letterkundigen, die zich het eerst de zaak onzer Moedertaal, door de uitgave van zijn Dichtstuk: *aan de Belgen*, aangetrokken heeft. Nog onlangs heeft hij dezelve tegen nieuwe vijandlijke aanvallen verdedigd.
- (3) MARCELLUS VAN RYSINGEN stierf te Lokeren in 1827, oud 37 jaeren^(a). Zijn hekeldicht *Het stadsgewoel*, dat veelal Gend bedoelt, is een zijner beste stukken.
Zie hier een' brok uit hetzelfde, dat men wil op den *Parnassusberg* binnen die stad te slagen.
(Zie de 9^e aantek. van den III^{en} zang.)

Ik blijf eensklaps verbaasd nu voor een herberg staan:
Men leest op 't uithangbord: *den Helicon*. Wat wonder!
Van boven zit geen mensch, het zit daar al van onder;
Zou toch der Dichtren God, uit order van Jupijn,
Met heel het Muzenkoor door 't dak gedonderd zijn!
Of is hij weggevlugt, daar eenge martelaren
Het speeltuig van de kunst zoo schandelijk ontsnaren?
Kom, kom! ik wil gaan zien, hoe daar de zaken staan;
Alwaar men drank verkoopt, mag ieder binnengaan.
Daar heeft er dan een 't regt zijn verzen voor te kwakken.
Men hoort op ieder rijm de handen zamenklakken,
En wijl er menigeen zijn trage beurt betracht,
Schenkt hun de knaap van 't gild en vuur en denkingskracht.
Hoe kan een schitterend koor, beroemd in letterhelden,
Wier namen 't nageslacht met eerbied zal vermelden,

Gedoogen, dat de kunst zoo laag ter neder stort,
Of Phebus tempelzaal zoo vaak ontheilgd wordt.

- (4) Bij nadere bedenking, heb ik mij gedrongen gevoeld, om de volgende aantekening uit den Brusselschen ARGUS^(a) over te schrijven; dat mij des te aangenamer is, om dat ik hierdoor het edele karakter van M.D. DE SIMPEL eene welverdiende hulde toebreng:
- ‘De Belgische vrouwen hebben zich tot dus verre in 't geheel niet bezig gehouden met de beoefening der Nationale Letterkunde, het zij dat uitvoooroordeel voortsproot, het zij uit onverschilligheid. Genoeg is het, dat er beterschap op handen is, en meisjes en vrouwen steeds meer en meer behagen scheppen in het Nederlandsch.
- Uit IJperen vernemen wij, dat de aldaar gevestigde Maatschappij van Taal- en Dichtkunde, op den 16 Augustus 1828, eene vlaamsche Sapho heeft bekroond.^(b) Mejufv. MARIA DOOLAEGHE van *Dixmude* behaalde er den eerprijs met een Dichtstuk, waarvan het onderwerp bestond in: *den opkomst, groei en bloei der Dichtkunst in Nederland*. Volgens 's Lands gebruik (*of liever misbruik*) had zij persoonlijk in den wedstrijd moeten verschijnen. Dit schijnt zij uit bescheidenheid te hebben gelaten; hetwelk echter veroorzaakt heeft, dat men haar niet anders dan een *accessit* kon toewijzen. De heer DE SIMPEL, van *Staden*, heeft vervolgens de eer gehad, om de bekomene medaille aan Mej. DOOLAEGHE over te brengen.’
- Hier zij nog bijgevoegd, dat de Koninklijke Rhetorijken van Antwerpen en Gend zich verhaast hebben, onze veelbelovende Dichteres den titel van *eerelid* aan te bieden. Zulk een eerelid maakt eene uitzondering aan de algemeene onbeduidendheid der eereleden.
- De dubbeledele Dichteres, jonkvrouw barones DE LANNOY, heeft een aardig hekeldicht^(c) geschreven, in hetwelke zij, op eene boertige wijze, het vooroordeel, dat vrouwen niet bekwaam, of bevoegd, zijn zouden tot het beoefenen der geleerdheid en fraaije letteren, geestig wederlegt.
- (5) De *Belgische Muzen Almanakken* van de voorgaande jaren, degene van 1826 uitgezonderd^(a), kunnen ten bewijze strekken.
- Wij houden het ten volle met BILDERDIJK'S gevoelen: ‘hoe wonderspreukig het tegenwoordig ook klinken moge, poëzy, godsdienst, zedelijkheid zijn in 't gevoel, dat in deze-alle het wezen maakt, allernaauwst aan elkander verwant’^(b).
- Wij halen deze plaats liever aan dan sommige verzen uit het werk van denzelfden Dichter: *Mijne verlustiging*, of uit de *Minnedichtjes* van TOLLENS.
- (6) Er heerscht een goede geest onder de vlaamsche Dichters, die het allen met Vorst en Vaderland wél meenen. De uitgave der bekroonde Dichtwerken op het onderwerp: *De echte Vaderlander*, uitgeschreven door het Koninklijke Rhetorijk van *Kortrijk*, tegen den 16 Oogstmaand 1829, en opgedragen aan Z.K.H. den Erfprins, heeft ons hiervan een nieuw bewijs opgeleverd^(c). - De geschiedenis onzer Rhetorijken getuigt, wat invloed zij eens op den volksgeest uitgeoefend hebben.
- (7) *La Sentinelle*, een deels letterkundig critisch weekblad, eerst te Gend en later te Brussel uitgegeven. - De *Argus* was een Recensent, waarvan de eerste te Brussel, en de tweede tot Amsterdam, zijne honderd oogen gesloten heeft.
- GÖTHE in een kluchtig versje mishandelt de *Recensenten* zoo sterk, als zij het ooit iemand gedaan hebben:

Da hatt' ich einen Kerl zu Gast,

- (a) Zie verder mijne Necrologie over dezen Dichter in de van . Août 1827, p. 77.
- (a) D. III, bl. 259. Zoo werd door , die, als , wel eens sliep, ja, die er zelfs bij droomde, mede als een tweede geprezen; met wier weinige, tot ons gekomene, fragmentarische verzen hare, weinig beduidende en met mythologie opgepropte, gedichten, voor mij, die geen ben, geene de minste overeenkomst hebben; en bij wie men eigenlijk geene onzer Vaderlandsche Dichtersessen ooit moest gelijken. Zie W. , , D.V, bl. 143, en D. II, bl. 362. Nog zonderlinger heeft men een klopje van Antwerpen, , die tusschen 1520 - 40 bloeide, en tegen schreef, de bijgenaamd. bl. 21.
- (a) Gehuwde mannen kunnen de blz. 156 en 223 - 226 van dit jaarboekje eens nazien. 1824. D.I, bl. 206.
- (c) Het , dat de beoordeelaars der ingezondene Dichtstukken bij dezen Dichtbundel gevoegd hebben, is onbeduidend. Het ware te wenschen, dat de Regters onzer Dichtkunststrijden telkens hunne beslissingen, even als de geregtelijke vonnissen, uitgaven. Dit zoude ons het bewijs hunner bevoegzaamheid tot Kunstregters, - en den mededingenden Schrijver kunstbevorderende wenken verschaffen.

Er war mir eben nicht zur Last;
 Ich hatt' just mein gewöhnlich Essen,
 Hat sich der Kerl pumpsatt gefressen,
 Zum Nachtsch, was ick gespeichert hatt',
 Und kaum ist mir der Kerl so satt,
 Thut ihn der Teufel zum Nachtkar führen,
 Ueber mein Essen zu rasonniren;
 'Die Supp' hätt' können gewürzter seyn,
 Der Braten brauner, firner der Wein.'
 Der Tausendsakerment!
 Schlagt ihn todt, den Hund! Es ist ein Recensent!

Men weet hoe ruw BILDERDIJK met de *Recensenten* omspringt, waarvan er waarlijk eenigen met POPE'S meesterlijk leerdicht niet bekend schijnen te zijn; zoo dat men zelfs een *arsenaal* in Holland voor de beledigde, of zich beledigd achtende, schrijvers geopend heeft, met een *Recensent der Recensenten* uit te geven. In Vlaanderen bestaat er geen enkel werk der critiek van Letterkundige voortbrengzels toegewijd.

- (8) *Nieskruid voor den Heer NIERSTRASZ*, J^r. Amst., 1828. Zoo luidt de titel van een hekelschrift, dat, al ware het ook uit de pen van M. WAP gevloeid, van *hypercritiek* niet vrij te pleiten is.
- (9) Deze verzen zijn degene naargevolgd, die den III^{en} zang van het heerlijke fragmentarische dichtstuk: *La nature*, door LE BRUN, sluiten:

*Voit-on le rossignol perdre ses doux concerts,
 Sur des rochers battus et des vents et des mers?
 Non, ses accords divins, libres dans un bocage,
 Charment les Dieux, les airs, le silence et l'ombrage.*

- (10) Wij hebben op den Schrijver van het, jammer! nog onvoltrokkene dichtstuk: *De ondergang der eerste wereld*^(a), het vers van BOILEAU toegepast, waar deze van HOMERUS spreekt, wien onze BILDERDIJK zoo meesterlijk heeft bezongen^(b):

*Aimez donc ses écrits, mais d'un amour sincère.
 C'est avoir profité que de savoir s'y plaire.*

QUINCTILIAAN had reeds van Rome's Redenaar gezegd: '*Hunc igitur spectemus, hoc propositum nobis sit exemplum; ille se profecisse sciat, cui CICERO valdè placebit*'^(a).

Wij bewonderen BILDERDIJK, als Taal- en Letterkundigen, zoo zeer als iemand; maar keuren sommige zijner zonderlinge begrippen zoo min goed, als de onkiesche beledigingen, waarmede eenige hollandsche FRÉRON'S den beruchten Grijsaard, die een vruchtbaar dichterlijk talent met VOLTAIRE gemeen heeft, overladen hebben.

Wenscht de groote Dichter, b.v.:

ô Mocht geheel Euroop van west- tot oosterkimmen,
 't Godtergend helsch Parijs in vlammen op zien klimmen^(b)!

De zeden- en menschevriend verzucht even bij zulk eene onchristelijke taal, als bij de, zoo talrijke zede- en goddelooze, fransche werken; en wat stelt hij BILDERDIJK tegen? BILDERDIJK-zelven. Immers spreekt deze, naar aanleiding van GENESIS XVIII, 32, aldus tot God:

Om tien rechtvaardigen zon Sodom zijn behouen.
 Gy kent, Gy onderscheidt de oprechte Godgetrouwen^(c).

- (a) De liefhebbers van onleesbare, doch zeldzame werken, geven meer geld voor den (Amst., 1684.) dan voor meesterstuk; een kostelijk werk! doch niet slechts om dat het vier nederlandsche gl. kost. Bij de vergelijking van deze verzen met degene, waarin wij onze hulde hebben toegebragt, zal men sporen van navolging ontdekken. Is het mogelijk, dat zoo vele zuid-Nederlanders, die met de meesterstukken van de bevallige fransche taal bekend zijn, niet enkel niet verstaan, maar voor onverstaanbaar uitkrijten? schrijft eene hoedanigheid toe, welke eigen geweest is: Zie daar het verschil tusschen en zijne zonen in Nederland!

- (11) Wij kennen de schoone verzen van HELMERS op zijn' meester VONDEL van buiten; wij weten, dat BRANDT, in zijn *Leven van VONDEL* schrijft: 'Men mag hem, vrij den Vader der allerzuiverste en volkomenste poëezij noemen; van wiens lof gewaagt, al wat nederduitsch spreekt of verstaat en de poëzij bemint. - Wien men wel in staat is te berispen, doch op geen duizendste gedeelte in zoetvloeiendheid, hoogdravendheid, zuiverheid van stijl en aardigheid van zin te evennaren.' Wij weten, dat JERONIMO DE BOSCH, eene *Lofrede*^(a); en SIEGENBEEK, een *Lofverhandeling*^(b) opj VONDEL geschreven hebben.
- Wij weten, dat er op den *Lucifer*-alleen twee lofwerken bestaan^(c).
- Wij weten, dat PLOOS VAN AMSTEL VONDEL afgodisch boven al de oude Dichters in onderscheidene vakken stelt^(d).
- Maar wij weten ook, dat de tijd van het *jurare in verba magistri* over is. VONDEL-zelf verwierp, bij gevorderde kunsttoefening, zijne eerste wanstallige voortbrengezels. Dat ook zijne latere blijken van den wansmaak, die zijnen tijdgenooten zoo gemeen was, dragen, zal niemand in twijfel trekken, die hem wat meer dan uit *Lofredevoeringen* van letterkundige échos, of uit *Bloemlezingen* kent. Dat zelfs hetgene in VONDEL afzonderlijk beschouwd, schoon is; als deel van een geheel beschouwd, wanschikkelijk is, (zijne reijen, b.v.,) mag men uit FEITH'S en KANTELAAR'S critiek opmaken^(e).
- W. GEYSBEEK heeft een half boekdeel aan de beoordeeling van VONDEL gewijd: wij zullen hier eenige regels van dezelve overschrijven:
- 'Dat VONDEL de karakters zijner personaadjen meesterlijk geschilderd, en hunne onderscheidene hartstogten krachtig in werking gebragt heeft in den *Lucifer*; zal niemand betwisten^(f).
- Palamedes*, die hij twaalf of dertien jaren vroeger opstelde dan den *Gysbrecht van Amstel*^(g), heeft veel meer wezenlijke schoonheden en veel minder gebreken dan het jongere treurspel, of zijne andere tooneelpoëzij, die meer ontsierd zijn door smaakloos gekunstelden opschik, vergezocht valsch vernuft, en ongelijken, gezwollen of platgemeenen stijl^(a).
- VONDEL'S hekeldichten verdienen dien naam niet: zij zijn slechts paskwillen; waarvan eenige, zoo als dat tegen den braven CATS^(b), de verontwaardiging opwekken^(c).
- Te regt zegt dezelfde Schrijver: 'Als wij van ANNA BIJNS te rug zien op MELIS STROKE en MAERLANT, hoe ver is zij dan niet alreeds boven dezen gevorderd! hoe laag zinkt zij nogtans weder weg bij VONDEL en zijne tijdgenooten! en wat zijn deze bij onzen eenigen BILDERDIJK! het oneindig voortstreven van den menschlijken geest schijnt, ten minste hier, geen' schoonen droom te zijn'^(d).
- (12) De naam van dezen beruchten gendschen Planmaker, die een werkje uitgegeven heeft, getiteld: *Kasteelen in Spanje of de ontwerpmaker van Vlaanderen*, is KIECKEPOOST. Maar dat lieve rijm!....
- Ik ook ken nog een plan, dat ik hem gaarne wil mededeelen: het strekt namelijk, om palen te stellen aan de prulschrijverij; hetwelk misschien even zoo moeilijk is, als het vinden der lengte op zee, of het vierkant des cirkels; namelijk: van de uit te geven werken aan geene *censores*, maar aan de goed- of afkeuring der, daar toe op te rigten, Collegien van kundige mannen te onderwerpen^(e).
- Er zijn wel *slechter* plannen bedacht.... en uitgevoerd. De *gegratificeerde* KIECKEPOOST doe zijn voordeel met het deze!
- hebben zijne ooren, en niet zijne handen. Zulke ezels komen somtijds wel van groote mannen voort: zoo vroeg zoon, mede genaamd, en die, met zijne loszinnigheid eene verregaande onwetendheid paarde, aan zijn' Vader, of, die het voorwerp van drie zijner treurspelen uitmaakte, katholijk geweest was. (W. , D. VI, bl. 87.) De, als en geleerde, doch even zonderlinge , wil in zijn werk: , en tot Belgen maken: waarschijnlijk, om dat het ons niet meer zoude verwonderen, dat Zanger, even als onze liedjeszangers, zijn brood heeft moeten bedelen. L.K., c. 1.
- (a) Zie , D. I, en tweede genootsch. D. II, bl. 37. door , Vad. Letteroef. voor 1825. Mengelw., bl. 550; - en eenigzins uitvoerige critische beschouwing over dit tooneelstuk in de , D. III, bl. 41. In eene te vinden in de bl. 14. I st., bl. 46 en volg. Beroepen D. VI, bl. 144. Zie oordeel over , en voornamelijk over dit treurspel, in den Brussel, 1827, bl. 77., D. VI, 196 en 240. Zie mede zijn D. I, bl. 47. Zie D. XI, bl. 215. W. , bl. 505, (dien men over onze hekeldichters kan raadplegen; alsmede onder het Art. en (). Zie mede in zijn D. II. bl. 75. Over het dat even als het een bijzonder der Nederlandsche Dichters schijnt te zijn, zie men hetzelfde werk D. V, bl. 304. Ib. D. I, bl. 455.
- (e) Zie het slot der door A.B. ; in D. III.

- (13) De heer DAVID DE SIMPEL heeft in 1825 te IJperen een werk in twee boekdeelen uitgegeven, onder den titel van: *Beredeneerde ontleding van de voornaamste grondregelen der dichtrede-tooneel- en uitgalmkunst, gevolgd van eene nederlandsche prosodia*. Deze prosodia nu is, gelijk het de Schrijver bekend, eene verkorting van de *Proef der hollandsche prosodia*, van KINKER; de heer DE SIMPEL heeft, *na zich met oordeelkundige lettervrienden te hebben beraden, goedgevonden dezelve meer licht bij te zetten*; want hij had gehoord, *zelf tot geleerde mannen toe (?) klagen, dat het voornoemd werk van KINKER een doolhof voor 't verstand was*. Niet tegenstaande het door de Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen wel degelijk met goud was bekroond, en tevens een buitengewoon geschenk van zilver waardig gekeurd werd^(a).

De *dichtkunde* in het werk van den Heer DE SIMPEL voorkomende, bestaat uit de vertaling van *l'Art poétique* de BOILEAU, door GOËBEL, voorzien met aantekeningen, die dit dichtstuk uitéénzetten. - De *tooneel- en uitgalmkunst* zijn uit verscheidene, meest fransche, schrijvers getrokken.

Wij doen gaarne hulde aan de belezenheid van dien schrijver, wij erkennen gaarne zijn ijver voor de Letterkunde; ijver, dien Z.M., onze geliefde Koning, door eene vereerende belooning heeft willen aanmoedigen, bij gelegenheid van een ander uitgegeven werkje: maar een goede wil is niet genoeg, om zich als Leermeester op te werpen; gezwollenheid en onnaauwkeurigheid ontsieren die *compilatie*, eene *rudis indigestaque moles*. Ook het fransche lofklindicht aan den Schrijver, dat wij in dit werk aantreffen, en waarin men hem zedig *le moderne Apollon* noemt, is eene ongelukkiggenoeg vernieuwde *mode* met de meeste dichtbundels in-4. der voorgaande eeuw gelukkig begraven.

- (14) De zeker niet onverdienstelijke Heer VAN LOO, van Brugge, heeft eene *Nederlandsche Dichtkunst*, in 1828, bij Prospectus voorgesteld, een Dichtwerk, dat uit meer dan 2,600 verzen bestaan moest.

De twaalf door ons bedoelde verzen komen in degene bij dien Prospectus medegedeeld voor:

Is 't niet de blonde AUROOR, TITHONUS jonge bruid,
Met rozenvingren, die ons d'oosterkim ontsluit?
En als de gouden zon de dagster gaat verbannen,
Gaan d'uren niet met vlijt de vlugge paarden spannen
Voor haren wagen, wyl de *grootte* PHOEBUS zelf
De vuurge kleppers drijft door 't hoog azuur gewelf,
Door niemand buiten hem te mennen of te dwingen.
Als ik den nachtegaal hoor zoo verrukkend zingen,
't Is PHILOMELAS stem, die haren hoon en smaad,
In treurgezangen nog de wereld *weten laat*.
En hoor ik breed en wijd des oorlogs donder klettren,
't Is MARS met zijn gevolg, die 't aardrijk dreigt te plettren.

Twee uittreksels van dit werk komen er in den *bundel uitgegeven door de Koninklijke Letterkundige Maatschappij van Brugge*, voor 1822, voor; aan welke stukken het *misbruik* der Godenleer wel eens eene ouwerwetsche rhetorijkkleur bijzet, maar waaruit fraaije brokken over te nemen zijn.

Wij leveren den Heer VAN LOO de volgende regelen van VICTOR HUGO ter bedenking over: 'Ce besoin de vérité, la plupart des écrivains supérieurs de l'époque tendent à le satisfaire. Le goût, qui n'est autre chose que *l'autorité* en littérature, leur a enseigné que leurs ouvrages, vrais pour le fond, devaient être également vrais dans la forme; sous ce rapport, ils ont fait faire un pas à la poésie. Les écrivains des autres peuples et des autres temps, même les admirables poètes du grand siècle, ont trop souvent oublié dans l'exécution, le principe de vérité dont ils vivifiaient leur composition. On rencontre fréquemment dans leurs plus beaux passages des détails empruntés à des mœurs, à des religions ou à des époques trop étrangères au sujet. Ainsi *l'horloge*, qui, au grand amusement de Voltaire, désigne au Brutus de Shakspeare l'heure où il doit frapper César, cette *horloge* se retrouve, au milieu d'une brillante description des Dieux Mythologiques, placée par Boileau à *la main du TEMPS*, etc.'^(a).

Onze christelijke Tibullus, BELLAMIJ, schildert de ontwakings van zijn smaak en vernuft aldus af: 'Op hun spoor (*namelijk het gene van smakelooze ondichters*) begon ik ook verjaargedichten te maken, en in plaats van wezenlijke gedachten, schaarde ik alle Goden en Godinnen, Nimphen

(a) Zie de voorrede van dit werk, gedrukt te Amst., 1810.

en Najaden in rijmende gelederen, en vergat niet Phebus, als hoofd van dit corps, het heerlijkst te doen uitkomen; dit begrijpt gij^(b).

Dat prulschrijvers in het verergerend misbruik der *Mythologie* gevallen zijn, is niet te verwonderen. Zoo liet PIETER SLOOF, een wormerveesche rijmer in 1739 een treurspel, *Zuzanna* genaamd, drukken, en schetste daarin:

ZUZANNA, en naast haar het heidensch minnewicht;
Een van de boeven vraagt aan DANIEL: *wat deert je?*
En voegt hem sierlijk toe: *snotjongen, kwibus, heertje*;
ZUZANNA zegt met zwier: *haal zeep, en sluit de poort*.
Et 't gansche stuk bestaat in verzen van die soort^(c).

Zoo gaf OPTERBEEK, in 1740, eene gerijmde vertaling der hoogduitsche navolging door BROCKES van *Herodes kindermoord*, van den Italiaanschen Dichter MARINO, waarin de *Mythologie* met de christenleer wonderlijk dooreen gehaspeld zijn^(d).

Zonderling is het, dat verdienstelijke Dichters in dit gebrek gevallen zijn; om hier niet eens te gewagen van SANNAZARIUS, (in zijn dichtstuk: de *Partu virginis*.) van CAMOËNS, van MILTON, van MALHERBE, die de *Mythologie* misbruikt hebben; en van VOLTAIRE-zelven, die in zijne *Henriade* de Liefde volgens het denkbeeld der *Mythologie* beschrijft^(a); zullen wij slechts van ROTGANS en D. HEINSIUS spreken.

De eerste doet zijnen held, WILLEM III^(b), dien hij bedestonden laat houden, van *Christus* droomen, en gedurig in aanraking met *Neptunus*, *Nereus*, *Thetis*, *Tritons*, *Najaden* en soortgelijke zeegoden komen.

De tweede vlocht de godenleer in het verhaal der omstandigheden, die bij *Christus* dood plaats grepen, en gewaagde in hetzelfde van *Atlas*, *Natura*, *Cocytus poel*, *Pluto*, *Cerberus*, *Tisiphone*, de *Phlegethon*, *Typhoeus*, en dergelijke mythologische krullen meer^(c).

De vernuftige SPIEGHEL had echter reeds gezegd^(d):

- _____ Ick doorwroet ons grondwóórd - ryke taal,
En my uytheemse pronk: kort valt myn dicht en schraal:
Licht werd ik ketter dies, by Rimers en Poëten.
Kan dóch geen duitsche sant na grieksch mirakel heeten.
.....
Nereus nóch Doris nimf, nóch bosch - gód, my behaghen.
Naiaden óf Napeen, die ons lui noit en zaghen,
D'onduitse Hamadryen wy zelf met voorzicht vlien^(e).

- (15) BOILEAU, die in zijn *Discours sur la satire*, de hekeldichters, tegen de aanvallen van sommige betweters verdedigt, zegt aldaar: 'Mais que diront-ils (*mes censeurs*) de Virgile? le sage, le discret Virgile, qui dans une eglogue, où il n'est pas question de satire, tourne d'un seul vers deux Poëtes de son temps en ridicule?'

Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Moevi.
Die Bavius niet haat, min, Maevius, uw zangen!

Tot verdediging van het hekeldicht leze men mede de *Verhandeling* door DESPAZES vóór zijn werk: *Les quatre satyres, ou la fin du XVIIIe siècle*, geplaatst; de voorrede van het letterkundige hekeldicht: *La Dunciade*^(a), van PALISSOT; *Le temple du goût*, van VOLTAIRE, enz.

- (16) *Notarius Belgicus oft ampt der Notarissen, verdeelt in theorie pratyque, mitsgaders de formulieren volgens den modernen stiele, en hedendaegsche observantie; waer naer volgt een extens vocabulair* door J.B. HUYGENS. Brussel, 1771.

Zoo luidt de titel van een werk, waarvan de barbaarsche stijl nog sommigen Notarissen ten gids strekt; wier akten niet slechts van basterdwoorden, maar ook van verfranschte woordschikkingen,

- (a) . Préface du second vol. de l'éd. de Paris. In zijn uitmuntenden aan zijn vriend , geplaatst voor uitgegeven in 1785, bl. VII, Art. . Zie over : van , en over den IXen zang der - zelve: , Dit heldendicht mag echter, niet tegenstaande meer dan ééne misgreep, tot een' tegenhanger van strekken. Zie W. , , D. V, bl. 185, en , , D. I, bl. 300. te beginnen van het vers: B. I. v. 107.
(a) Dit vernuftig, doch op enkele plaatsen te vrij, werk, heeft X zangen, en is naar het onsterfelijk dichtstuk van benoemd. beduidt een in het engelsch.

overvloeijen^(b). Over het algemeen behoorden deze beambten de Notarissen van Parijs wat meer in hun gekuischten stijl, en wat min in hunne hooge rekeningen te volgen.

Over BARTHOLUS zij hier slechts aangeteekend, dat hij een vermaard italiaansch regtsgeleerde was, geboren in 1313 en in 1355 overleden; die breedvoeringe uitleggingen op het romeinsch regt schreef; het hoofd eener, naar zijnen naam geheeten, school werd; en onder andere beruchte leerlingen BALDUS had.

- (17) De opgave van eenige *nederduitsche Prosodijen* kan hier voor eenigen zijn nut hebben.

SHRAGÉ gaf in 1781 het eerste deel van zijn *Praktisch leerboek der Dichtkunde*, hetwelk verscheiden goede lessen wegens de prosodij en versbouw behelst; het overige is achterwege gebleven^(c).

LAURENS VAN SANTEN liet zijne *Rvvwe proef over het werktvigliike der Dichtkvnde* te Leijden in 1796 drukken; het werkje, ondanks deszelfs zonderlinge, vreemde en onaangename spelling, (ten naasten bij die der zestiende eeuw,) bevat een scherpzinnig onderrigt in het gebruik der verschillende voetmaten, en is jongen Dichters zeer aan te bevelen^(a).

VAN ALPHEN geeft in zijne *Inleidende verhandeling ter verbetering der Nederlandsche Poëzij* menigen goeden wenk.

Eén woord over den *Vlaemschen prosodia* door W.J.C., ex-prof. (Mechelen, 1791)! Gelukkig was die man *ex-professor*; want hij verstond niets aan zaken, over welke hij zich als *professor* opwierp.

De Hollandsche dichtmaat en prosodie, toegepast op het rythmus en metrum der ouden, in zoo verre beide in onze Hollandsche Dichtkunde zouden kunnen worden ingevoerd, door GERRIT HESSELINK, (Amst., 1808,) die mede eene onderrigting over ouze gewone versmaat bevat, behelst veel goeds.

De proeve eener hollandsche prosodia, toegepast op het rythmus en metrum der ouden van KINKER, (waarvan wij in de voorgaande 13de aantekening gewaagden,) behandelt de toonkunde der spraak, de spraak-melodie, de toonkunde der letters, de maatkunde der spraak, de rythmische maatkunde, enz. op eene uitmunde wijze.

LULOFS, in zijn *Woord over de nederlandsche prosodij*, het § 188-209 van zijne *Nederl. spraakkunst, stijl en letterkennis* uitmakende, zet de grondregels van den versbouw bundig uiteen.

Men raadplege mede BILDERDIJK'S *Letterkundige verscheidenheden*, en de *voorrede* van KINKER'S *poëzij*. Beiden althans zijn bevoegde regters in dit vak.

De Ondergang der eerste wereld van BILDERDIJK, kan in verheven poëzij, tot model van versbouw strekken. In verzen van vijf voeten, (welke men niet, om ze welluidend voor te dragen, op den *scanderenden* toon der oude *declamatores*, maar op de wijs der regels van Shakspeare lezen moet,) een der moeilijkste misschien, die er bestaat, kan de voorafsprak van BILDERDIJK'S *Ziekte der Geleerde* tot een voorbeeld strekken. In de *Verhalen*, in gemengelde verzen gemeenlijk geschreven, bevat de versbouwkunst van STARING ons ongemeen^(b).

Men moge het als eene hoofdvereischte der Dichtkunst beschouwen, om eene met kiesheid uijtgezochte voetmaat tot de behandeling van elk onderwerp, naar gelang van deszelfs inhoud, bij voorkeur als datgene te bepalen, hetwelk de Dichter opzettelijk daar toe behoorde te verkiezen. BURGER bezat dit talent in den hoogsten graad: ten bewijze strekke zijn lied: *vom braven man!* Hier van daan ook, dat men bij hem zoo vele, te voren geheel onbekende, dichtmaten vindt, die na hem door eenigen meer - door anderen min gelukkig gevolgd zijn^(a).

Het geschiedkundige onzer voetmaat is keurig door HUIZINGA BAKKER, in zijne *Beschouwing van den ouden gebrekkelijken en sedert verbeterden verstrant*, behandeld^(b).

Dan genoeg! ter verademing voegen wij, achter al deze aangehaalde werken, eenige schilderachtige verzen van onze beste Dichters.

Voorbeelden van kunstrijke *overspringingen*:

- Maar Gy, die boren 's hemels sferen
Aan 's Vaders rechterhand den ongeschapen troon
Beklomt, Gy, God uit God!
BILDERDIJK, *Ondergang der eerste wereld*, bl. 5.

Uw slaap is eindloos in den grafkuil, en 't ontwaken

- (b) Met de fransche basterdwoorden der Vlamingen spot reeds , (die zijne in 1305 eindigde,) V.B., v. 1284-1294, bl. 435. Zie , bl. 278.

Verr' af. De morgenzon zal nooit uw koets genaken.
DEZELFDE, *Mengelpoëzy*, D. I, bl. 54.

Dáár! rolde Sisyfus vergeefs den zwaren steen
Omhoog? een razernij wierp dien weêr naar beneén
C. LOOTS, *Het bijgeloof*^(c).

Zij nadren 't zeegedrogt, dat uit der watren schort,
Zich heft, een eiland schijnt.
De walvischvangst, in den IV zang der Hollandsche Natie.

- Hij slaat zijne oogen
D'onmeetbren afstand door, zoo ver zij reiken mogen
En siddert. Alles beeft bij d'aanblik op dit oord.
TOLLENS, *Overwintering op Nova-Zembla*, bl. 13.

Voorbeelden van kunstigverzuimde middensnede:

Zij worstlen voortwaarts; rijzen beurtlings, plompen neder.
In hetzelfde Dichtwerk, bl. 10.

Een dorre wereld, ongevoelig voor uw smart.
FEITH, *Het graf*, Ie zang.

Voorbeelden van het schilderachtige gebruik van trage of snelle lettergrepen:

Daar 't monster 't hoofd vast draait, en door zijn handen wringt.
BILDERDIJK, *Mengelpoëzy*, bl. 7.

.....Al de aadren spannen zich; het harte
Slaat flauw, 't besmette bloed vloeit traag, staat stil, verstijft.
HELMERS *van Laocoon*. (Museum te Parijs.)

Hier rups traagkronklend, loom; daar vlinder ligt van vlugt.
FEITH, *De ouderdom*.

Zoo ooit de onsterfelijkheid mijn boezem heeft doorwoeld,
't Was toen de minste toon..... uit al de wouden trilde
Gedurig zachter smolt, gedurig verder scheen,
En, langzaam door het veld zich spreidende, verdween.
Het graf, IIIe zang.

Het volgende vers van BAKKER, waarin alles vlugheid moet uitdrukken, is, wegens stroefheid, af te keuren:

Het stroomgeslacht speelt, bakert zich en spartelt.

Maar in het volgende drukt hij de trage beweging der rijzende koe fraai uit:

De trage koe rijst, rekt zich uit, en loeit.

- (18) Men treft dit vers in het begin van HELMERS meesterstuk aan. De verzen, die hetzelfde voorafgaan zijn de volgende van FEITH, in den lierzang: *Het geweten*, nagevolgd:

Het zij natuur van wellust overstroomt,
De lente veld en beek met bloempjes zoomt,
En door het loof van 't zachtgeschud geboomt
De koeltjes blazen;
Of dat op eens de zwoele middagstond

- (c) W. , , onder het Art. diens Schrijvers. W. , onder het Art. diens Schrijvers. Zie het hollandsch tijdschrift: , 12 Februarij 1828. Zie verder S. , bl. 299; en , IVe D. zijner werken. (Rott., 1824.) bl. 51., D. V, bl. 85.

Het bliksemvuur doe schitteren langs den grond,
En rommlend door de donkerheid in 't rond
De donders razen.

Er zijn tallooze voorbeelden van $\square \nu\omicron\mu\alpha\tau\omicron\pi\omicron\iota \square \alpha$ in onze Dichters voorhanden. W. GEYSBEEK heeft eenige derzelve in zijne verhandeling *over het gebruik der klanknabootzende woorden in de nederduitsche taal*^(a) verzameld.

Men raadplege mede over klanknabootzing SIEGENBEEK^(b) en SCHRANT^(c).
BILDERDIJK volgt de verzen van DELILLE, in zijn *Homme des champs*:

Vous cependant semez des figures sans nombre, etc.

aldus meesterlijk na:

Gij, Dichter, bezig al wat geest en kunst gehengen,
Leer't aaklige aan het blijde, en 't sterke aan 't zachte mengen,
En stem uw toonen naar het voorwerp, dat gij maalt,
Dat zolfs de klank van 't vers uw denkbeeld achterhaalt.
Laat Zefir in uw' zang op lichte vlerkjens zuizen,
En 't kabblend nat der beek met zacht gemurmel bruizen.
Doch stort zich 't stormend nat met ziedend buldren uit,
Zoo siddre uw woest muziek van 't dondrend stroomgeluid.
Laat d'os, in 't juk gebukt, den harden kleigronde ploegen;
Men voele in 't moede dier en long en boezem zwoegen,
En 't traag en worstlend vers ga dof en langzaam voort,
Als wierd zijn logge stap op elken plof gehoord.
De vlugge hinde vlië door de onafzienbre dalen,
Men volge in hindenvlugt, en wete ze in te halen,
En schoeie 't luchtig vers gezwinde wicken aan!^(a)

De volgende klanknabootzende verzen van onzen jeugdigen stadgenoot, PIETER VANDEN STEENE, van Dendermonde, achten wij der aanhaling waardig:

De wind waait woedend door het hijgend hout der wouden,
Dat 's bliksems schicht doorsplitst en spleit tot op den grond.
De ontbonden donder broemt, en, zonder op te honden,
Verkondigt hij den storm den donkren omtrek rond.

Dan genoeg! Wij althans schrijven hier geene *prosodije*; en het zij voldoende, ter bevordering van jonge Dichters, aangestipt te hebben, dat, even als men de versbouw naar den eisch der zake moet buigen, (eene kunstgreep, waarvan zich de Latijnen en Grieken zoo meesterlijk, schoon op eene andere wijze, wisten te bedienen;) men naar denzelfden eisch de woorden moet kiezen en plaatzen.

- (19) Een vooroordeel, dat van de bijgeloovige Romeinen afstamt, en nog ten huidigen dage in Vlaanderen heerscht. De Romeinen hadden hetzelfde van de Grieken overgenomen, die, even als wij en onze Voorouders, de tafel een' bijzonderen heiligen eerbied toedroegen^(b). Daarop steunt het verwijt, dat *Archilochus* aan zijnen schoonvader *Lycambus* doet:

$\square \rho\chi\omicron\nu \delta \square \epsilon\nu\omicron\epsilon\phi \square \theta\eta\varsigma \mu \square \gamma\alpha\nu, \square \lambda\alpha\varsigma\epsilon \square \tau\rho \square \pi\epsilon\zeta\alpha\nu.$
'Gij hebt uwen eed verkracht: gij hebt het zout en de tafel ontheilgd?'^(c).

Eene euveldaad destijds zoo onvergeeflijk als het thans zijn zoude, iemand, die zich in Vlaanderen als Dichter uitplakt, te kortwieken.

- (20) *L'esprit en vain est plein d'une noble vigueur;
Le vers se sent toujours des bassesses du coeur.*
BOILEAU, A.P.C. IV, v. 109.

(a) Gend, 1818, bl. 81. bl. 180 enz. Zie mede mijn beroepen, bl. 29.

(b) Blijkens de, door.

De schriften van CAMPO WEYERMAN, wien het aan geen vernuft ontbrak, dragen dan ook meestal, bij een' verwaasloosden slordigen stijl, den stempel van zijn bedorven hart, onbeschaamde zedeloosheid, gemeen en laag karakter, losheid van beginselen, en ergerlijk levensgedrag^(d).

PIETER BODDAERT verloor met zijne zedelijkheid zijn dichterlijk talent^(a).

- (21) HELENA VAN DEN CLOOSTER, die, in 1747, eene soort van sybille was, vlocht onder anderen, 'uyt hierder-heybloemetjes, eene harderwycker mey-kroon' om het hoofd van Z.D.H. WILLEM KAREL HENRIK FRISO^(b), die de Pythonisse Zijner Hoogheid met deze orakeltaal op den schedel drukte:

- God doe u 't zamen gryzen,
En d'eere van uw *Huis* hoe langs, hoe hooger ryzen,
Tot dat Hy aan U geev' de kroon der heerlykheit,
Besprenkeld met het bloed des lams! Ik heb 't gezeit.

'Dit' IK *heb 't gezeit*, 'der Harderwijksche Maget', zegt W. GEYSBEEK^(c) 'overtreft alle *tirades* van dezen aard, van CORNEILLE'S *qu'il mourût!*' af, tot VAN ALPHEN'S: '*God zei*: IK' toe^(d); waarom wij hetzelfde der vergetelheid ontrukken.

Toen ik het laatste vers van mijn vierden zang schreef, was hetgene dier Sybille mij nog onbekend. De onpartijdige Kooper en Lezer van dit werkje oordeele, of mijn: *ik heb 't gezegd!* mede *sublime* is; ik moge dan ook op andere plaatzen altijd geene orakeltaal gevoerd hebben. Ik verwacht slechts toegevendheid en welmeenende teregtwijzingen, in plaats van loftuitingen. *Veniam pro laude*. Gelukkig, heeft mijne poging een' gelukkigen invloed op onze, zich in zuid-Nederland ontwikkelende, Dichtkunst!
Q.D.O.M.B.V.!

(d) , , D. VI, bl. 492., , D. I, bl. 317; en 1805, N 14, bl. 660.

(b) Z.D.H.W.K.H. , D. I, bl. 132., , D. II, bl. 71. De letterkundige Nederlanders zijn natuurlijk met meer bekend, dan met den Nederlandschen Dichter . wij schrijven derhalve het hier bedoelde vers af. Ook wij sluiten deze eeuwigdurende Aanteekeningen van Aanteekeningen met het plegtige

Aanteekeningen.

Au sérail élevé, j'en connais les détours.

RACINE, *Bajazet*.

Aanmerking.

De volgende wijdloopige aantekeningen mogen eenigen deels nutteloos voorkomen, anderen zal deze *olipodrigo* of *mozaik* aangenaam, nuttig, ja, noodzakelijk wezen. Immers komen er zinspelingen in mijn werk voor, die door allen niet dadelijk zullen - of moeten begrepen worden.

De plaats uit den III^{den} Zang:

*'k Hoop, dat een ijvrig man, in wedstrijd met den Gal,
't Strafwetboek voor uw soort welhaast berijmen zal.*

Ziet aldus op het Burgerlijk Wetboek in fransche verzen gesteld; men kan immers veel weten, en die aardigheid niet kennen; ja, men kan een goed regtsgeleerde zijn, zonder dit werk beoefend te hebben; zoo ook, kan men vele dichters van naderbij kennen, en toch van geen hollandschen ZWANENBURG of vlaamschen CAMMAERT weten te spreken.

Daarbij komt, dat ik niet hoop, (zelfs niet na mijn dood,) een *Commentator in-fol.* op mijn werk te krijgen. De mode heeft hierin zeker, als elders, haar regt gehad; ik reken het mij derhalve ten pligt *e fumo dare lucem.*

Drukfeilen en verbeteringen.

Bl. 5, r. 2.	<i>Staat Belgis lees Belgies.</i>
Bl. 5, r. 20.	<i>Staat verkwikbre kracht lees verkwikkingskracht^(a).</i>
Bl. 8, r. 7.	<i>Staat En dat als, lees En dat, als.</i>
Bl. 21., r. 26.	<i>Staat gekuld lees gevuld.</i>
Bl. 32, ondersten regel, <i>haal dat door</i> :	
Bl. 47, r. 1.	<i>Staat den lees de.</i>
Bl. 50, r. 28.	<i>Staat groot lees grooten.</i>
Bl. 52, r. 4.	<i>Staat inbeelding lees verbeelding.</i>
Bl. 52, r. 12.	<i>Staat Varlier lees Vallier.</i>
Bl. 61, r. 18.	<i>Staat troon, lees toon,</i>
Bl. 70, r. 5.	<i>haal zich door.</i>
Bl. 73, r. 16.	<i>Staat haal niet door.</i>
Bl. 76, r. 24.	<i>Staat slagen lees slaan.</i>
Bl. 78, r. 35.	<i>Staat inh lees ihn.</i>
Bl. 81, r. 30.	<i>Staat die lees dieu.</i>

R. WESTEROP eindigt de voorrede van zijn rijmstuk, getiteld: *Hoorns buitensingel*, op de volgende wijze:

‘Ontfangh dan, zeer bescheide en goetgunstige Leezer, de eerstelingen van mijne zomer-uitspanningen; verschoon de fouten, die, tegen mijnen dank, in taal- spel- en rijmkunde door onwetendheid of door den druk zijn ingesloopen; zoek ze te verbeteren, en op mijn voetspoor met eene verhevender, zoetvloeiender en treffelijker dichtmaat te vereeuwigen.’

Ook wij rigten dezelfde bede, (die W. GEYSBEEK, in zijn *Muzeum Apollineum*, *zonderling* heet,) tot onze zeer bescheiden en goedgunstige Lezers. Het weinig goede, dat er in ons werkje voorkomt, zal welligt ontoereikend zijn, om *vereeuwigd* te worden; zij gelieven derhalve onze feilen te *vereeuwigen*, *per omnia saecula saeculorum*. AMEN!

- (a) *Baar*, en deszelfs crasis *bre*, achter het zakelijke deel van een werkwoord geplaatst, kunnen nooit dan in een' lijdenden zin genomen worden: achter een zelfstandig naamwoord geplaatst, vervormt dit *baar* hetzelve tot een bijvoeglijk naamwoord, als *eerbaar*; en moet dan in een' werkenden zin genomen worden; men kan *eerbaar* en *eerlijk* zoo min onverschillig gebruiken als *bedriegbaar* en *bedriegelijk*. Men verschoone het misbruik van dit *bre*, voor *lijk*, niet met het gezag van HELMERS, ja, van den veel taalkundigeren BILDERDIJK, die er zich ontelbre malen aan schuldig maken.

Zie GEYSBEEK'S *Woordenb. der Ned. D.*, D. IV, bl. 318, *aant.* 4; en D. V, bl 99, en WEILAND, in zijn voortreffelijk *Nederduitsch Woordenboek*, onder het woord *baar*:

Naberigt.

Daar ons Werkje van Voorberigt, Opdragt, Mottos, eeuwigdurende Aanteekeningen, enz., degelijk voorzien was, wilden wij hetzelfde tevens met een zoo belangrijk stuk, als eene Goedkeuring is, wapenen. Iemand bood zich aan, om hetzelfde aan een' bevoegden boekkeurder (waarschijnlijk van vlaamsche formulier-gebedenboekskens, of marktliedjes,) te onderwerpen; en verklaarde ons, van een' Gendschen Geleerde in US de volgende Approbatie, in gendschen tongval, zoo ons dunkt, geschreven, te hebben ontvangen. Lieve Lezer, wij hebben U dit stuk, even merkwaardig als het voorgaande Erratum, niet willen onthouden.

Apreboissie.

Deklereére geleze t'eyn, moir om den duvel ni ferstoin t'eyn, (deklereér ek,) et boekske getiteleerd: *De Waenorde eyn Omwentelynge op de Vloimse Zankboirem.*

Om dieswel da kek ene vloimse kwaest beyn, en grooten ometeer beyn vae goe bier, eyn slechte veerze beyn, eynemi zuska la mor vaen die vermoledayde oolaensche Toile, eyxkluziveleyk liefheêber van d'eylegaente fraensche Toile; deklereér eyk daed ekeyk, dae deugeniet-boekske en aeles ni en kaen opreveëren; om daed et d'empertineynsie eet:

1°. Vaen d'akrostikae, kreefeveerze, kokareullen, en tzetera veur leteratuerkeundige sysserye^(a) te doe pesseére, (doe get,) ael eyst dae ze zey veel teyd van doen eyn, om gemoikt te worde.

2°. Vaen ons vloimse Peweeten en Liekezaengers; joi, zeylve de die vaen den aeywen teyd, achter VOONDEL, BILDERBUYK, eyn kensoorte te steylle, die verdomeleyk doyster zeyn en vele pluytse, eyn onverstuytboir veur omgelieerde meynsche.

(a) *Sysserye*, beuzelinge. Zie hier de *etymologia* van dit woord: even als in het fransch: *je lui donnerai une sauce*, zegt men te Gend: 'k zael em en sysse geve. Tydens onze patriotische beroerten kwam er een stekelig blad uit, getiteld: *De syssepan*; het bevatte vele praatjes; waarschijnlijk zullen de woorden *sysse*, *syssepan*, daarvan afstammen.

3°. Vaen me te leytter revereynsie vaen de stamineés te spreke, die gieel noodzoikeleyk zeyn veur eylkendieen, die boiten 't klaepe, spele, dreynke eyn kwaeste, nied en weet, ou eulderen teyd te verkweyste.

4°. Vaen te souteneére geleyk menieër WELLEMS van Aentweerpe, en kensoorte, dat de sermaente fraensche Toile nied en es oonze lange nationael (eys se ni), en dae me tot et volk mieër en het vluymisch, aes en het fraensch preékt.

5°. Vaen niet aeles te preveére eyn onze konkoerse vaen literatuer, die ze vaen te veuren laendjuwieele noemde (noemde ze die,); die veél kwoid, moir ook goe gedoin eyn, eyn doen.

6°. Vaen gieene liefheybber te zeyn vaen komplementveerzen, die aelteyd plezier doen oin de gebure, die ze gevroigd eyn.

7°. Vaen tegen et mesbroik vaen de metologie te zeyn; die 't kroym eys veur de meynsche, die gelezen eyn (eysse zey.)

8°. Daed et eirgste van aeles eys (eys et), vaen me geênen aentoeseaesm vaen ons Moimzeyllekes te spreke; die, daed eys woir.... nieje, nieje! oe zoen ze weyl; die uniek zayn in heune sjanr, geleyk oof de fraensche gaelanterie, die toot deyn bon ton eé gefermeerd (eesse zey).

Iteym: vaen meer aendere deynge, asertien, paredoxen, kreteke t'eyn; aeles te laenk oom te meylde; tegenstreyëg oon 't spreékwoord: 'de woirheyd eyn maeg nie aelteyd gezeyd zeyn.'

Eyndeleynge nogtaens oom dies weële daed er teussche die zezanie ook eeneg goe zoid kaen gestroeyd zeyn, eyn et boekske niks *bonis moribus contrarium*^(a) beëylst, permetteer ekeyk *Librorum censor extraordinarius Gandavensis*, daed et gedreukt woorde, toot ieêrlyk vermoik vaen Vloimeyngen eyn Oolaenders; die 't maschien beter zoun keune begreypen aes ekeyke; aes er ne blekseyme d'oolaensche Toile kan verstoine, (kan 't jey).

GEYND, *Deceember* 1829.

Simplicius Syssepannus.

- (a) CLAUDE MOREL, doctor der Sorbonne, en koninklijk boekkeurder te Parijs, zoude mede een verlof geven tot den druk eener overzetting van den *Koran*, en deed zulks volgendermate: 'op order van Z.M. heb ik een handschrift gelezen, getiteld: *De Koran van Mahomet*, en in hetzelfde niet aanstootelijks gevonden tegen het catholijk-christelijk Geloof, of tegen de goede zeden: weshalve hetzelfde mag gedrukt worden.'
- 'CL. MOREL.'